

K t
2249

821. 163. 6-2

119990097

COBISS •

**TONE
PARTLJIČ**

**O,
NE,
SČUKE
PA
NE**

K t
2249

821.163.6-2

119990097

COBISS *

R 3/264, SNQ MB; 2.4.1976
Tone Partljič

O, NE, ŠČUKE PA NE

Osebe:

KREMŽAR, BRADČEK	direktor VI. podružnice radia Center, potem v službi na Centru
KREMŽARJEVA, MUTHČEVA	njegova žena, tajnica redakcije
KLANDER, LAVERČ	novinar, najprej pravi potem zdravljeni alkoholik
KLANDROVA, ŠARICOVA	njegova žena
HELENCA, KLANDROVA	novinarka
KADIVEC, KLASINČ	novinar
MATILDA, POGLJEVA	napovedovalka
PETER, VEKOVČEK	novi direktor podružnice na poskušnji
STRAŠEK,	pesnik in zunanji sodelavec radia
FONZA,	telefonist

Godi se v šesti radijski podružnici zdaj ali
včeraj in nekje tu okrog

t2249

T 97/99

I.

KREMŽARJEVA: (tipka)

MATILDA: Daj mi že, oddaja bo čez pol ure, jaz pa še nimam materiala.

KREMŽARJEVA: Če pa še nimam vsega. Klander mi že dva dni nosi svoj članek o gasilcih in splošnem ljudskem odporu.

KREMŽAR: Kaj Klander še ni oddal članka?

KREMŽARJEVA: Ne.

KREMŽAR: Kje pa je?

KREMŽARJEVA: Ne vem.

KREMŽAR: Matilda, kje je Klander? A spet pije?

MATILDA: Kaj me briga. Kako naj vem. Vem samo, da nimam materiala in da je čez pol ure oddaja. Hvala, kakšen red ... toda kaj me briga jaz sem samo napovedovalka, nisem novinarka ...

KREMŽAR: Kar daj, kar začni ... Danes me še vidite, potem pa hvala bogu, nikdar več ... (telefonira) Halo, ja, Klander ... ti si Štefka, kaj je že šel gor ... Figo ni ga tu ... ja, v bife ... iz službe ga bom zabrisal, pa naj pije cele dneve, naj pije... Sicer pa, kaj me briga, danes odidem. (odloži)

MATILDA: Seveda, tebe nič ne briga, mene pa briga, ker ne bom imela čez pol ure kaj prebrati v mikrofon ... In če tu kaj propada, če je v tej podružnici nered, ti povem, da riba pri glavi smrdi ... (gre)

KREMŽAR: Kar daj, kar daj ... izvoli, sem ravno razpoložen ... (telefonira) Fonza ... o, jebenti, tega pa tudi nikdar ni pri telefonu ... Fonza ... končno ... kje ste bili ... no, zdaj še odgovarjajte ... Kje je Klander, je šel ven? ... Ja, zakaj ste ga pustili ...? Je rekel, da ima sejo. Vam bom dal sejo ... v bifeju ... Takoj mi stopite po njega in mu povejte, da ga bom dal odpeljat na zdravljenje, če nima komentarja. Takoj, ja zdaj in da mi ne zapustite vratarnice ... kaj ... nemogoče ... ne diskutirajte ... hitro mi pripeljite tega Klandra (odloži) Zakaj le novinarji mislijo, da morajo biti tudi pijanci ...? No, kaj me briga ... (gre v svojo pisarno) telefon ...

KREMŽARJEVA: (dvigne) "Si ti, Silvo" ... Ne, žal, njegova žena. Takoj pokličem ... Tovariš, direktor ... telefon ... Izvoli ...

KREMŽAR: Kdo pa je?

KREMŽARJEVA: Ne vem ..., nekdo s centra ... "si ti Silvo" ...

KREMŽAR: (vzame slušalko) Ja, halo ... šesta ... Tukaj direktor Kremžar ... A, ti si ... ja, takoj ... ne, ne vem ... imamo sejo ... Ja ...

KREMŽARJEVA: Mogoče motim ... Kar v miru se pogovori, če že ne morepočakat, da prideš dol ... (gre)

KREMŽAR: Zdravo, Muca, Ja, žena je bila ... pusti, nič nič, saj veš, da je zmešana ... Jutri pridem, ja ... ja, pripravi se ... Slišiš, kaj še res ne veste, kdo je kandidat ... Boš poklicala ... prav ... Zvečer imamo še zadnjo sejo ... povej, če pride tisti že nanjo. Ja, adijo, pa ne kliči več sem ... reci naj te preveže k meni ... Baj, baj ... (odloži)

KREMŽARJEVA: Smem nadaljevati ...

KREMŽAR: Zakaj, spet neke zapisnike za Center ... ne dajo mi mira ...
(gre v svojo sobo)

KREMŽARJEVA: Je hudič, ja ... Baj ... baj ...

Prideta Helenca in Kadivec ...

KADIVEC: Zdravo. A si že vdova?

KREMŽARJEVA: Ne še. Jutri. Hvala bogu, si bom vsaj oddahnila.

KADIVEC: Še jokala se boš za možekom ...

KREMŽARJEVA: Oddahnila. To je strašno, imet takega moža. Nikdar ga ni doma, vedno po sejah ... jaz pa čakam z večerjo ... pa ga ni ... Spravim se spat, pa ne morem, dokler ga ni ... ne vem, mogoče od jeze ... Nam ženam bi morali šteti dvojna leta, tudi to čakanje ... Saj sama veš, Helenca.

HELENCA: Ne, moj pa je vedno doma. Nikamor noče. "Zgradila sva si gnezdece" pravi, "in zdaj uživajva" in gleda televizijo.

Včasih si želim, da bi kam šel, pa nič ...

KADIVEC: Helenca, ti si edina, ki imaš med nami družinsko idilo.

HELENCA: Daj no, Franc!

KREMŽARJEVA: Res, ne vem, zakaj se po poroki vse tako skvari. Naši moški so tako ambiciozni, zdi se jim, da morajo biti drobi funkcionarji, sestankarji, delegati ... na to, da bi jim bila osnovna dolžnost biti dober mož, ali, kjer so pač otroci, dober oče, na to še pomislijo ne.

HELENCA: Ne vem, mogoče sem sama kriva, toda meni gre moj kar naprej na jetra. Pa je vedno doma, pa mi nič noče, le noge v lavor in televizijo, pa je zadovoljen ... Viš, jaz pa bi rada bolj ambicioznega ...

KADIVEC: Imel sem profesorja, ki je vedno rekel, da bi ne bilo legende o Romeu in Juliji, če bi živela skupaj poročena. Če je vsaj ne bi nabutal od časa do časa, bi škilil za sobarico.

HELENCA: Zakaj mora biti tako? Mislim, da bi lahko bilo bolje, če bi bili ljudje drugačni, boljši, če bi se našli pravi. Jaz pa nisem nič iskala, kar prvega sem se prijela, ali pa on mene.

KREMŽARJEVA: Jaz pa sem izbirala, pa sem dobila ta izbirek.

MATILDA: Pa kaj je, Kremžarjeva, imaš pretipkan Klandrov sestavek?

KREMŽARJEVA: Če ga pa še ni dal!

MATILDA: Madona, je tu anarhija. Hvala bogu, da že gre enkrat ta Kremžar, oprosti, Katica, ampak saj se je bolj brigal, kako bi se prilizoval na Centru, kot kaj se godi tu v podružnici ...

KREMŽARJEVA: Kar grem, da boš laže zmerjala ... Jaz si sicer svoje mislim o njem, pa o tebi tudi ... (gre)

MATILDA: Kako smo visoki, kako smo visoki ... Toda, zdaj jo bo minilo, zdaj ne bo več direktorjeva žena, ampak enakovredna ...

HELENCA: Daj no, Matilda, njej gre bolj na živce ko nam vsem skup.

MATILDA: Samo da že gre enkrat, samo da gre. Direktor. In kaj je napravil medtem, ko je bil direktor. Poglej naše plače. Na vseh podružnicah je točka vredna 1,4 na Centru celo ena cela šest, pri nas pa nula sedemindvetdeset. Nikdar se ni potegnil za nas, nikdar za naše plače. A slišita ...

KADIVEC: Slišim, pa kaj. Meni je vseeno ... ta tvoja decimalna števila.

MATILDA: Pa Helenca, saj ti ne more biti vseeno, če ima točka za nula cela sedem nižjo vrednost kot v drugih podružnicah ... Te to ne žre?

HELENCA: To že ne.

MATILDA: Pa to, da gre zdaj on dol na Center, on, s svojo primitivno pametjo. Tu so ja šolani. Zato se je prilizoval doli na Centru, zato ni tu ničesar revolucionarnega naredil, ker je z enim očesom škilil ves čas na Center. Saj so naši občinski funkcionarji bili isti. Po vojni, ko se je povsod gradilo, si niso upali v našem

gnezdu postaviti niti radijske postaje, niti gledališča, in zdravstveno ambulanto gradimo šele zdaj in to s samoprispevkom. Tak je on. Pa le naj gre. Bo vsaj kdo drug prišel, vseeno mi je kdo, samo da pride s Centra in naredi red v tej naši provinci ... nekdo izobražen, s šolami, da se bo človek lahko s kom normalno pogovarjal ... Tako živimo tu v tem našem akvariju, ko da je konec in začetek vsega sveta ... Naj pride kdo in prevetri vse tu ... Kaj pravita ...

KADIVEC: Jaja ... ventilator ...

HELENCA: Veš meni je vseeno ...

MATILDA: "ta mlačnost in malobrižnost" ...

KREMŽAR: Kaj Klandra še ni! Matilda, kaj še ti ni dal članka ...

MATILDA: Ne.

KREMŽAR: Kaj pa bomo zdaj?

MATILDA: Ne vem.

KREMŽAR: Pa kje je, kaj ne veste, v katerem bifeju pije ...

MATILDA: Kaj, zdaj naj bi zasledovala še alkoholike šeste podružnice. To ni moje delo. (gre)

KREMŽAR: Jo vidita, jo, samo vidita, človek ne sme nič reči, nič več ... samo da grem, hvala bogu, samo da grem ... in vas ne vidim več ... saj to je norišnica, ne pa radijska podružnica. Da bi le prišel kak hudič in vam malo zavil vrat ... predober sem bil ... Kadivec, reci, če nisem bil predober ...

KADIVEC: Mogoče, jaz tega nisem čutil.

KREMŽAR: Poj se solit! (gre)

HELENCA: Tu je vsak dan huje, Franc ... saj jih vidiš, požrli se bojo.

KADIVEC: Ne bojo, ne. Niso ljudožerci! Nič hudega. Nervoza, nevoščljivost, ker Kremžar odhaja.

HELENCA: Srečen je, da gre, srečen.

KADIVEC: Ti to praviš! Kaj ti nisem še pred dobrim letom pravil, pojdi z mano, hotel sem pustiti ženo, vse ... ti pa ne ...

HELENCA: Franc, bila sem že noseča. Ne govori o tem ... mogoče pa bi me moral enostavno posaditi v avto, me nič spraševati in bi izginila. Vstran od tod, od tašče, moža, doma ... Takrat bi me moral s silo ...

KADIVEC: Saj vem, vedno sem jaz kriv ... Premalo sem odločen za ugrabitelja.

HELENA: Ne norčuj, se Franc. Pri nas ni za vzdržat. Vse imam, toda ob vsem, ob televizorju, kopalnici, telefonu ... povsod imam občutek, da mi pravi, glej, to je tvoje, to sem kupil za tebe, za tebe sem delal v Nemčiji, glej, zdaj imava vse, bodiva srečna ... Toda, to ne gre tako ... Ko bi lahko, kakor Kremžar ... vstran ... vstran ... Taki smo z njim, ker mu zavidamo ...

KADIVEC: Veš, včasih sem mislil, da bom kaj napisal. Pa nič. Nikdar ne bo nič iz mene. In če bi pisal, bi tudi ne bilo nič. Saj bi pisal o tem, kako mi tu živimo. Bilo bi strašno dolgočasno. Na zunaj pa zmešano. Vsi bi nekam nervozno hiteli, vsem bi manjkalo časa, vsi bi bili navidez strašno zaposleni ... rezultat pa je nula. Ena sama nula je, ko zvečer seštejem, kaj sem delal čez dan ... seje, diskusije, zapiski in zapisniki - nula. Nekoč, lani, kdaj je že to bilo, sem mislil, da si ti - tisto. Da si moja ljubezen, viš, pa kaj je iz tega. Nula. Sem mislil, da boš Julija, pa si Julia, nula, Julia, lula, nula ...

HELENA: Franc, daj, ne norčuj se. Ti se norčuješ še iz tega, kar je ostalo.

KADIVEC: Kaj pa je ostalo? Kartice za novo leto in z dopusta. Tak se, viš to neha, s čestitkami in razglednicami. Nula ...

HELENA: Da bi zbrala dovolj korajže, potem pa odtod, odtod kakor Kremžar.

FONZA: (pred vrati) Daj, Klander, poj, Klander ...

KLANDER: Halo! Policija šeste podružnice radia Center me je pri-
peljala. Evo, spreman za raport!

KADIVEC: Zdravo, stari, ga spet lomiš!

KREMŽAR: Kje imaš komentar?

KLANDER: Kakšen komentar. Če pa hočeš slišati moj komentar ... Ti povem, da je zadnji čas, da greš ... vsi te imajo vrh glave ... Pil sem s predsednikom komisije za kadre ... ti si direktor po starem ... ne razumeš novega časa, samoupravljanja, pa te pošilja-
jo na Center, da boš napredoval, tam pa te bojo vtaknili v neko pisarno, da ne boš mogel škoditi. Iz naše občine jih je že nekaj napredovalo ... To je moj komentar, če oprostite ...

KREMŽAR: Če bi ne bil pijan, bi te klical na odgovornost zaradi teh klevet ... ampak, oddaja bo čez pet minut ... Matilda pa še nima tvojega komentarja o gasilcih in ljudskem odporu ...

KLANDER: A gasilci ... a gasilci ... ja jaz sem ravnokar gasil v bifeju ... Mi smo narod gasilcev ... vedno kaj gasimo ... podnevi al' ponoč' hitimo na pomoč ...

MATILDA: Klander, kje imaš komentar ...

KLANDER: A, ti bi tudi rada komentar ... Kadrovska komisija na občini se ne strinja s tem, da bi ti postala nova direktorica ... zastonj si letala okoli forumov ... To je moj komentar, če oprostiš ...

MATILDA: Kaj se ti blede ... Pijanec ... ne vem, zakaj vsi mislite, da morate piti, če ste novinarji ... saj niste na televiziji v službi ... Pa kaj me briga ... daj mi tisti članek ...

KLANDER: Takoj ga napišem ... Helenca, daj mi prostor, prosim ... pri stroju ... ja ...

KREMŽAR: Nič ne boš pisal, saj ne moreš!

KLANDER: Kaj, ti mi ne dovoliš delat ... jaz imam pravico do dela...

KREMŽAR: (telefonira) Klandrova ... ja ... je že tu ... ja, pridi si po njega, me veseli ja, kar name se deri ... pridi tu ga imaš... (odloži)

KLANDER: Daj, Helenca, stroj!

HELENA: Klander, domov pojdi in se naspi!

KADIVEC: Bom že jaz nekaj napisal ... kak splošen brezvezen komentar.

KLANDER: A spet komentar. Če oprostiš, Helenca, ti povem svoj komentar.

HELENA: No, to bi pa rada slišala. Jaz se menda nisem potegovala za direktorsko mesto.

KLANDER: Ne gre za to, ne gre za to. Ampak, kaj zdaj jamraš in zavijaš oči tu pred Kadivcem, prej, ko je bil še čas bi mu dala, zdaj je prepozno, zdaj si poročena, zdaj zastonj filozofiraš ... če oprostite ...

HELENCA: Klander, ne govori neumnosti.

KLANDER: No, če so neumnosti, potem se ti ni treba jeziti ... tak, zdaj pa daj, naj nekaj napišem o gasilcih ... Gasilci so, gasilcev ni, gasilcem dam jabolko, gasilce sem videl ... (pijan nekaj tipka)

MATILDA: Kremžar, zdaj vidiš, kaj si naredil iz te naše podružnice.

KREMŽAR: Samo danes še, jutri bo tu že en sam red, disciplina, v redu. Naj že pride tisti, kdor že bo ...

MATILDA: Saj ga moramo mi potrditi, mi ga izvolimo.

KREMŽAR: Ja, imenuje ga kadrovska komisija, mi ga pa izvolimo. Sama si slišala, kadrovska komisija tebe ni upoštevala ... če-ravno bi bila dobra direktorica ... s svojim jezikom ...

MATILDA: Čuj, ti ... za to boš odgovarjal. In da veš, jaz se sploh nisem potegovala zase, to se je temu v pijanosti samo zdelo, jaz sem gori na forumih samo opisala položaj v naši podružnici in zahtevala, da naj pošljejo nekoga od zunaj, nekoga s šolami, nekoga z visokimi moralnimi načeli, da ne bo tako, kakor je bilo ...

KREMŽAR: Kako pa je bilo, prosim lepo ...

MATILDA: Saj vemo, saj vemo.

KREMŽAR: Ne prepiraj se. Prav imaš. Jaz sem danes zadnjič tu, jutri vas že čaka raj. Ti pa imaš menda čez minuto ali kaj oddajo.

MATILDA: Hvala, vem. Kaj si nakrampal, Klander? Daj sem!

KREMŽAR: Kaži! Kaj je to, kaj se norčuješ ... cccfkhp ... arrruzkpos ... fterssdvck... Kaj si nor ...

KLANDER: To je topografska poezija ... Če ne verjameš, vprašaj Kermaunerja...

KREMŽAR: Kadivec, pojdi z Matildo in ob koncu oddaje z improviziraj za minuto dve nekaj o splošnem ljudskem odporu in gasilcih in o stoletnici gasilstva v našem mestu ...

KADIVEC: Kaj si zmešan, moje področje je kultura ne pa gasilstvo in splošni ljudski odpor ...

KREMŽAR: Saj je isto. Če pa ni isto, pa je povezano. Dialektika ... (gre)

MATILDA: Zdaj, vidite, da je nor!

KREMŽAR: (se vrne) Kdo?

molk

KREMŽAR: (kriči) Kaj me zijate! Pojdita, oddaja se mora začeti, takoj! Ti, Klander pa domov. A saj si že tu ... odpelji ga ... takoj ...

KLANDROVA: Kaj pa kričiš, saj nisem tu v službi. Raje poglej, kaj si naredil iz njega ... saj prej ni pil, dokler ni prišel na ta radio ...

KREMŽAR: Tako, še to, ja, najboljše ... (gre)

KLANDROVA: Kaj si se res moral nažret že navsezgodaj! Ponoči si mi izpil ves kis ... in zdaj si že spet tak, da se te bog usmili... kaj si pa sploh naredil dozdej ...

KLANDER: To viš, to ...

KLANDROVA: Kaj pa je to, šifre ...

KLANDER: Topografska poezija ...

KLANDROVA: Arruzkpos ... da ni kaj proti državi ... zadnji čas samo zmerja.

HELENA: Je že v redu, gospa, spat ga spravite ...

KLANDROVA: Pojdi, saj nisi za nobeno rabo ... tu v službi ... le kako te trpijo ...

KLANDER: Saj drugi tudi niso, pa tud živijo ... če pa je taka žeja...
(gresta)

HELENCA: (Obsedi, roke sklene kot da bi prosila) Vse skup je noro.

KREMŽARJEVA: Kaj pa je bilo. Bil je tak direndaj, da nisem hotela not.

HELENA: Norišnica. Pijani, Klander je delil svoje komentarje, žena ga je zdaj spravila spat. Navsezgodaj je že pijan.

KREMŽARJEVA: Škoda, drugače pa tako fejest človek. In kaj bo zdaj s tistim članom o gasilcih ...

HELENA: Bo kar Kadivec nekaj povedal ...

KREMŽARJEVA: On pa ja nima nobene zveze s tem.

HELENCA: Tvoj mož pravi, da ima ...
telefon

KREMŽARJEVA: (dvigne) "Si ti, Silvo". Ja, takoj ga bom poklicala baj baj (kliče) Silvo, telefon ...

KREMŽAR: Preklet Fonza, zanalašč kliče sem ... Ja, zdravo, vi ste, me veseli ... kaj, kdo ... On ... Si nora ... Ja, seveda ustreza pogojem razpisa ... hvala ... a, zvečer pride na sejo ... odlično ... Hvala Baj baj ... pardon zdravo ...

KREMŽARJEVA: Kdo pride ..?

KREMŽAR: Kandidat ...

KREMŽARJEVA: Kdo, no.

KREMŽAR: Na seji boste zvedeli ... (gre)

V mikrofону glasba in Matildin glas

MATILDA: Dragi poslušalci, dobro jutro. Začenjamo oddajo za vas ... V njej vas bomo seznanili z načrti kulturne skupnosti ob slovenskem kulturnem prazniku, pogovorili se bomo z ravnateljem osnovne šole o idejnih vidikih pri ustanavljanju celodnevne šole, slišali pa boste tudi komentar o vlogi gasilstva v splošnem ljudskem odporu...

Za začetek pa malo glasbe ...

glasba

KREMŽAR: (po internem mikrofону) "Zvečer imamo sejo kolektiva. Na dnevnem redu bosta dve točki, in sicer razrešnica dosedanjemu direktorju in razgrnitev idejnega koncepta novega direktorja. Sledile bodo volitve novega direktorja. Pridite vsi!"

HELENCA: Spet seja.

KREMŽARJEVA: Le kdo bo novi?

KREMŽAR: Tak, še to pa bo konec.

KREMŽARJEVA: Tak povej, kdo bo novi!

KREMŽAR: Na seji.

MATILDA in KADIVEC: (pritečeta iz studia, kjer še teče glaskba)
Kdo bo novi?

KREMŽAR: Ne vem, zvečer boste vse slišali.

KLANDER: (pijan) Ja, saj grem spat ... kdo pa bo novi direktor ... in kake idejne koncepte ... madona, zdaj majo že koncepte ...

KREMŽAR: Pojdite na delo ... zvečer ob sedmih imamo sejo ! ...

MATILDA: Jezus, glasba se je iztekla ... poj Kadivec ...
(steče v studio)

II.

Za mizo sedijo Kadivec, Matilda, Helena ...

MATILDA: (posluša pri vratih v Kremžarjevo pisarno) Z nekom se pogovarja, ampak po glasu ne morem spoznati.

HELENA: Saj je navsezadnje vseeno, kdo bo novi šef, svoje delo bomo morali opravljati naprej, tisto uro programa na dan in nekaj več v nedeljo bomo že spravili skup ...

MATILDA: Daj no, sama veš, kako pomembno je, kakšnega šefa bomo imeli novega. Kakšen je? Je mevža ali pa bo ambiciozen? Tudi Kremžar je bil na začetku ambiciozen. Spravil je ta radio pokonci ... ampak potem ... Ta novi bi lahko uvedel nove oddaje ... razširil program ... saj zdaj nimamo drugega kot lokalne novice in muziko in oddajo po željah poslušalcev ... Razširili bi dejavnost...

KADIVEC: Saj vidiš, da nas je še za to premalo. Prav bi bilo, če bi nas bilo več, če bi pritegnili nove ljudi ...

MATILDA: Ne, to pa ne. Naj najprej nam popravi plače. Ja, to mora v svojih konceptih najprej razložiti, kako bo z novimi plačami ... Saj je nemogoče, da imamo 0,97 točko, drugod pa 1,4 ...

HELENA: Ne moreš začeti takoj s plačami ...

MATILDA: Moraš, da bo vedel, koliko smo vredni ... Ampak, kakšen le bo, ali bo mlad ... Se spomniš tistega študenta, ki je bil tu na praksi ...

KADIVEC: Petra ... ja. Odličen dečko, samo malo naiven.

MATILDA: V začetku, ja ... Potem pa se je prevzel ... na koncu nam je rekel, da smo debeli mastni krap ... in da bi morala priti ščuka med nas, ki bi nas malo gonila sem in tja ... Nesramnež ... jaz, pa krap ... saj sploh nisem mastna ... Upam, da so nam zdaj poslali zrelejšega človeka, ne pa tako praktikanstko glisto ...

KADIVEC: Zakaj sploh uprizarjajo ta cirkus z volitvami ... kadrovska komisija določi ... mi potrdimo ...!

HELENA: In kaj če ne potrdimo?

MATILDA: Zakaj bi ne potrdili, če ima šole in če je član ...

KREMŽARJEVA: Še nismo vsi?

MATILDA: Kateri je, povej!

KREMŽARJEVA: Kak pa naj vem!

MATILDA: Ne laži, ti gotovo veš. Saj ti je povedal.

KREMŽARJEVA: Ni mi, častna beseda.

MATILDA: Morali bi nam nekaj prej povedati o njem, ne pa, da ga kar priporočijo, mi pa naj potrjujemo. Če pa je potem kaj narobe, rečejo, saj ste ga sami izvolili. Kremžarju je najbolje, rep med noge in adijo, mi pa sami ...

KREMŽARJEVA: Saj si vedno pravila, da mora priti sveža metla.

KADIVEC: Ne, ventilator.

KLANDER: Mater me boli glava ... do zdaj sem spal ...

KADIVEC: Zdravo. Ja, zjutraj si nam povedal vsakemu svoj komentar, potem pa si šel spat ...

KLANDER: Nič se ne spominjam ...

MATILDA: Ja, taki ste ... ko bi vas hotel kdo prijet za besedo, pa se nič ne spominjate ...

KLANDER: Kje je Kremžar, opravičit se mu moram!

MATILDA: Zdaj je noter ... z novim šefom ... kandidatom ...

KLANDER: Kdo le je ... Da ni kak mlad prenapetež ... Še žal nam bo za Kremžarjem ... Mater me boli glava ... tu me boli, glej ... (kaže točko kakega pol metra od glave ...)

KADIVEC: Kako tu?

KLANDER: Tak veliko imam ... Pa, kako sem žejen, madona ... Mrzlo pivo ... Kraljevstvo dam za pivo ...

HELENCA: Zdaj pa ne, Klander ... zdaj bo seja ... moramo biti vsi ... in da bo imel vsaj prvi dan dober vtis ...

KLANDER: Čujte, nekaj moramo dati Kremžarju, nekaj se moramo posloviti, Matilda, ti se mu vsaj zahvali na koncu seje ...

KREMŽARJEVA: Kaj se mu boste zdaj zahvaljevali, prej vam pa je šel na jetra.

KLANDER: No, to že, ampak spodobi se. Še od največjega sovražnika se je potrebno lepo posloviti. In rečem Vam, lahko da nam bo še žal za Kremžarjem, bomo videli, kaj vse še lahko pride.

KADIVEC: Pa napravimo po seji malo sranje. Velja?

HELENCA: Prav. Jaz sem raje tu kot doma.

MATILDA: Zelo si se spremenila, Helenca. Dobro, daj jaz bom telefonirala dol tvoji ženi, Klander, naj ta čas vse pripravi, naj gre in nakupi ... Ji bomo potem vrnili denar ...

KLANDER: O.K.

MATILDA: (telefonira) Štefka, ja, si ti ... čuj, pojdi v samo-postrežno in kupi kakih pet litrov vina in kak vinjak ... ja, pa narezek ... po seji bomo malo pili Kremžarju v slovo, kaj češ, saj je nazadnje tudi človek, čeravno je bil večkrat svinja ... Oprosti, Katica, saj si sama tudi rekla ... Ja, čez kake pol ure ... Pet litrov, nekaj radenske, liter vinjaka, pa nekaj za jest ... Ne, tvoj ne bo nič pil ... sicer boš pa ti tako poleg ...

KLANDER: Daj sem, daj ... Čuj, Štefka, prinesi mi dve pivi, častna reč, nič drugega ne bom pil ... Adijo ... pa na vinjak ne pozabi... ne, ne za mene ...

MATILDA: Tak, to smo uredili. Res ni nič naredil za naše plače, ampak za tako, za sranja pa je bil ... Se spomnite, kako smo takrat pili, ko smo dobili nagrado ... Klander, tebe tri dni ni bilo v službo ...

KLANDER: Kaj bi tisto ... upajmo, da bo ta novi tudi tak ... da ne bo kak prekleti klister ...

MATILDA: Če bo tak, kot je bil tisti ušivi praktikant, potem ga ne potrdimo. No, saj smo vsi, lahko bi začeli ... Katica, idi reci, da smo zbrani, pa poglej mimogrede, kakšen je naš bodoči šef.

KREMŽARJEVA: Najraje ne bi ...

KLANDER: Ti odpri vrata, jaz pa bom pokukal, izvidnica ...

KREMŽARJEVA: Naj bo.

KREMŽARJEVA: (potrka) Silvo, zbrani smo ...

KLANDER: (na kolenih, gleda ob vratih) On je. On je.

KREMŽARJEVA: Madona, ravno tisti nekdanji praktikant je.

MATILDA: Kaj tisti, ki je rekel, da smo leni mastni krapi.

KADIVEC: Tak, zdaj pa imamo ščukin zos.

MATILDA: Ne bomo ga potrdili, ane da ne.

KADIVEC: Zakaj pa ne? Šole ima in od drugod je prišel delat red. Tako si rekla ... tak mora bit ... po tvoji meri je ...

KLANDER: Ta bo uvedel vse mogoče novosti ... taki so ambiciozni...

KADIVEC: Ventilator ... mogoče ga pa res potrebujemo ... Zrak imamo zatohel ...

MATILDA: No, bomo slišali, kaj bo povedal. Vprašala ga bom, kako bo dvignil vrednost točke ...

KREMŽAR in PETER nastopita...

KREMŽAR: Zdravo! Smo vsi!

PETER: Dober dan.

KREMŽAR: Tovariša Petra mi menda ni potrebno predstavljati ...

PETER: Saj se poznamo ... dve leti je od takrat ... Zdravo.

KADIVEC: Zrasel pa nisi od takrat ...

PETER: Kaj češ ...

KREMŽAR: Spoštovane tovarišice, spoštovani tovariši, mislim, da bi lahko začeli. V naši sredi pozdravljam tovariša Dolinarja, ki je doslej delal v redakciji Centra in je kandidat za novega direktorja v naši podružnici. Sami veste, da me je kadrovska komisija nekako prisilila, da sem prevzel delovno mesto na Centru, zato seveda ne morem biti več direktor šeste podružnice. To so pač običajne kadrovske spremembe. Moj odpovedni postopek je bil v redu in je sprejet, zdaj gre za to, da potrdite predlog kadrovske komisije, oziroma izvolite tovariša Petra za novega direktorja.

MATILDA: Kaj bi volili, če ga je kadrovska komisija že določila.

PETER: Ne, motite se. Nikogar ni bilo, ki bi se javil na Kremžarjevo mesto in kadrovska komisija je imela z menoj pogovore. Rekel sem, da pristanem samo, če se kolektiv zares strinja. Nič še ni torej določeno. Jaz vam bom povedal svoje poglede, svoj koncept, če se boste z njim strinjali, me potrdite, če ne, bojo na Centru iskali drugega. Če dovolite, bi torej kar nadaljeval, ko že imam besedo.

KREMŽAR: Izvolite, kar izvolite. Sledi uvodna beseda tovariša Petra.

PETER: Predlagam - in medias res. Nisem se javil za to mesto, ker bi bil rad direktor, ampak ker mislim, da se da kaj napraviti. Moji prijatelji se mi sicer smejejo in pravijo, da ni mogoče nič spremeniti, jaz pa v to ne verjamem. Želim dokazati, da se stvari lahko razvijajo, spremenijo izboljšajo. Gre enostavno za - resnico. Resnico - z veliko ali malo začetnico, ni pomembno. Trdim, da so se v naše odnose, v naše časopise, radio, v naše življenje tako zagrizle razne taktike, majhne in večje laži, razni oziri, kaj je oportuno in kaj ne ... da smo že dostikrat pozabili na najenostavnejše - resnico. In to mi, ki smo si kot družba zapisali na našo zastavo znanstveni svetovni nazor, ki mu je lahko temelj le resnica. Zdaj pa pišemo, posredujemo, napovedujemo največkrat fraze, resnico zavito v najrazličnejše govore, resolucije, materiale - redko

pa govorimo resnico naravnost, samo po sebi, da bi resnica kot resnica vplivala, razoroževala, mobilizirala. Po teh naših sredstvih javnega obveščanja pa kot papige nekaj ponavljamo in posredujemo ... mi bomo pa direkten radio, neposreden, živ, delavski ... Govorili bomo, oziroma posredovali resnico o agrokombinatu, razmerah v industriji, kulturi, v tej naši občini, o vsem kar naravnost iz ust delavcev, občanov, volilcev ... ne bomo servis med poklicanimi za resnico in poslušalci ... poslušalce bomo vključili neposredno ... vsak bo lahko povedal v mikrofona, kar je res in kar misli ... razumete ...

Molk in spogledovanje

Kaj ne vidite vse te armade ljudi po pisarnah in forumih, ki kar naprej govore v imenu delavcev, ki imajo besedo neposredni proizvajalec vsak trenutek pri roki, ki ščitijo delavčeve pravice, v resnici pa živijo daleč od delavcev, živijo drugačno življenje, udobno, meščansko nedelavsko življenje. Ne vejo, kaj delavci mislijo, kaj jejo, kaj berejo, kaj se med seboj pogovarjajo. To je vojska ljudi, ki govori v imenu drugih ... Mi pa ponavljamo za njimi. Ti se včasih malo poodstavljajo, pokritizirajo ... mi pa spet ponavljamo ... Ne, stopili bomo v konkreten stik z našimi občani, dali jim bomo v roke mikrofona, razumete ... tovarišici Matilda ...

Matilda se ustraši

MATILDA: Zakaj ravno jaz?

PETER: Ne le vi, ampak vsi ... ti tudi Kadivec, Helenca, Klander. Kremžarjeva ... Ne bomo se več mučili s formulacijami, ki bojo prav raznim občinskim forumom, ampak bomo iskali neposredno delavčevo besedo, saj nam tudi ne daje nihče pravice, da govorimo v imenu njih ... V naš radio bomo pripeljali njihove delegate, da bojo ti govorili, kar je res živo med njimi ... Seveda, to ne bo šlo čez noč, najprej bomo mi z magnetofoni šli med njih, povezali se bomo s telefoni, stopili bomo skratka v tesen stik z občani, z delavci...

KADIVEC: Na juriš, na delavca!

KREMŽARJEVA: Pa nas ne bojo zaprli?

PETER: Zakaj? Saj to je namen naših novih dejanj, naša ustava govori o tem.

MATILDA: Kaj pa naše plače? Saj ne more biti, da bi imeli še naprej

nula cela sedemindvetdeset, če imajo drugod točko po ena cela štiri.

PETER: Prav pravite, Matilda. Z delom, ki sem ga očrtal, bomo razširili program, povečali kvaliteto dela in tako upravičeno sestavili nove pravilnike o dohodkih ...

KADIVEC: Pravilnik o osebnih dohodkih. No, spet se bomo prepirali, če ne celo topli.

PETER: Zakaj, ne razumem. Razširili bomo program. Vzdrabili bomo malo to dolgo vas, ki sama sebi pravi mesto. Imeli bomo tri ure angažiranega programa in le pol ure te nesmiselne glasbe po željah.

MATILDA: O, to pa ne. Ljudje imajo dosti raje glasbo po željah kakor tisto vašo resnico.

PETER: Bomo videli. Ampak zdaj gre za to, če ste pripravljeni sprejeti moj koncept ... Če me sprejmete v službo kot direktorja ... mi, prosim, javite ... midva s tovarišem Kremžarjem se umakneva, da boste lahko brez skrbi in ozirov sklenili. Če se ne strinjate s tem mojim konceptom resnice, tudi v redu ... nič ne bom užaljen ... le spoznal bom, da so imeli prav tisti, ki pravijo, da se ne da nič premaknit ... Pojva, tovariš Kremžar, da bojo brez vsakih pritiskov lahko odločili.

KREMŽAR: Prav. Odličite se, samoupravno ... jaz se ne želim vmešavati ... Matilda, pokliči naju, ko se boste odločili ...

Se umakneta s Petrom

KLANDER: Tak, zdaj pa imamo - ščukin zos.

MATILDA: Ta ima nekaj za bregom. Saj je nemogoče, da bi res tako mislil. Skušati nas hoče.

HELENCA: Kako skušati.

KADIVEC: Ne, mislil je zares. Ta še res nekaj hoče ... nekaj, kar smo mi nažalost že davno pozabili.

KLANDER: Še žal nam bo za Kremžarjem, vam rečem. Vsaj mir smo imeli in cuknili smo ga včasih. Stavim, da ta ne bo dalje kot tri mesece, stavim, toliko pa poznam stvari.

KREMŽARJEVA: Vesta kaj, poskusimo ... damo mu trimesečno poskusno dobo. Kaj bo, pa bo! Če ga je predlagala kadrovska komisija ...

KADIVEC: Morda pa bi bilo res dobro malo razgibati to našo mlako...

MATILDA: No, veš kaj, kako je govoril o funkcionarjih. Tudi moj

mož je na občini ... In plače ga sploh ne zanimajo.

KLANDROVA: (vstopi) Lahko že prinesem ...

MATILDA: Prinesi. Boljše, da se napijemo, ko da meljemo to naprej.

KADIVEC: Jaz predlagam, da ga sprejmemo, oziroma potrdimo predlog kadrovske komisije, ki je že vedela, kaj dela. Navsezadnje je tu res trimesečna poskusna doba ... če jo v redu prestane, če ne, pa nas tudi ne bo nič manj ...

MATILDA: Saj je ne bo prestal, uspešno že ne.

HELENCA: Saj ne vemo. Sprejmimo ga!

KREMŽARJEVA: Matilda, idi povej, da se strinjamo, da se lahko vrneta.

MATILDA: Ne, pripravimo ... pijačo ... in narezek ... bomo nazdravili ... novemu šefu ...

KLANDER: Matilda, ti imaš dober jezik ... povej nekaj ob tej priliki tudi Kremžarju, če mu že nismo kupili nobenega darila. Navsezadnje je tudi človek, čeravno gre zdaj na Center v prestolnico. Saj ni bil tako slab.

MATILDA: V redu! Pomagaj pripraviti Klandrova ... Ti si tako tudi naša. Tu ostani ... Mi se bomo zdaj neposredno družili z občani ...

KLANDROVA: Kaj pa je to ... da ni kaj slabega ...

KADIVEC: Le brez skrbi ...

Pripravljajo sobo za proslavo

KLANDROVA: Tak, vidiš, tu je pivo za tebe ... dve flaši za cel večer ...

MATILDA: (pri vratih) Izvolite, smo že sklenili!

KREMŽAR in PETER prideta, presenečena obstaneta.

MATILDA: Dovolite mi dragi sodelavci, da spregovorim v imenu našega sicer maloštevilnega kolektiva nekaj besed. Srce se nam trga, ker odhaja iz naše sredine mož, ki je zastavil toliko energije in sil za to našo podružnico. Dragi, Kremžar, mogoče res nismo bili vedno dovolj požrtvovalni, mogoče smo ti večkrat naredili kako krivico, toda kdor dela, tudi greši. Če smo grešili, nam oprostite. Za vedno pa bo ostal med nami tvoj delovni in tovariški duh. (se ozre okrog zadovoljna sama s sabo) In vi, dragi tovariš Peter. Prevzel nas je elan, s katerim ste pojasnili svoj koncept. Na sestanku smo soglasno potrdili vašo kandidaturo in izvolili za direktorja ... s poskusnim obdobjem za tri mesece, da vidimo, kako bo s to vašo

resnico. Dobrodošli med nami. Za ta svečani trenutek smo pripravili majhen prigrizek. Na zdravje!

Klandrova ponudi kozarček Petru in Kremžarju

KREMŽAR: Hvala ti za lepe besede, kolegica, ki jih nisem zaslužil, hvala za to presenečenje ... Obljubljam, da se bom tudi v bodoče na centru trudil, da bom storil kaj dobrega za "našo" podružnico.

PETER: Hvala vam za zaupanje in na zdravje!

KLANDER: Na zdravje - z najboljšim pivom Talis Maribor ...

(eksa steklenico piva)

PETER: Dober večer, gospa, upam, da se me še spominjate.

KLADROVA: Seveda se vas, spominjam ... vi ščukica ...

KADIVEC: Zdravo, Peter, no viš, zdaj si pa naš ...

MATILDA: Pijte, pijte ...

PETER: Ne, zdaj sem tu v službi in v službi se ne smem napiti ...

KREMŽARJEVA: Lepa načela, lepa načela ... Principielnost ... Moj je bil tudi principielen ... prvo leto ... vidite ... potem pa ni bil več tak principielen ... pa gre zdaj na Center ...

KLANDER: Žeja pa žeja ... žena pa mi privošči le pivo ... (eksa drugo steklenico piva)

KLANDROVA: Tako ... za nocoj si svoje dobil ...

KLANDER: Hudo je, če je žena tako blizu ...

HELENCA: Matilda, toči, toči še malo. Ne grem še domov, naj enkrat mož spravi otroka spat ...

PETER: Vi ste se pa spremenili, Helenca ... Takrat se vam je vedno mudilo ...

KLANDER: Dialektika ... Ampak stavim, Peter, da ne boste vzdržali treh mesecev s to vašo resnico ... stavim za steklenico vinjaka, če boste ostali, plačam jaz, če boste šli, plačate vi ...

KREMŽAR: Matilda, muziko, muziko ...

KADIVEC: Vino, vino, nehajte s tem vinjakom ... (toči vino)

KLANDROVA: Izvolite! (nosi okrog narezke)

KLANDER: (vzame v roke kot mimogrede steklenico vinjaka, ki je še skoraj čisto polna in pije kakor prej pivo ... Ko je že čisto pred koncem, se zgrudi ... vsi tečejo skup ...)

KLANDROVA: Preklet hudič alkoholni ... vinjak ...

KLANDER: (se malo dvigne) Sem mislil, da imam še eno pivo ...

KREMŽAR: Z vodo, z vodo ...

KADIVEC: (ga šprica s kislo vodo)

KREMŽARJEVA: Zastrupitev ... kličite rešilnega ...

KREMŽAR: (telefonira) Ambulanta, ambulanta ... Ja, rešilnega na radio, ja, akutna alkoholna intoksikacija ... takoj, prosim ...

KADIVEC: Mislil je, da ima pivo ...

KLANDROVA: Saj sem pravila ...

KLANDER: (halucinira) Vidim jo ... belo

KADIVEC: Bele miši vidi ...

KLANDER: Bela je ... čista resnica ...

sirena rešilnega avtomobila ...

III.

Peter gleda, kako Fonza razporeja telefone.

PETER: (vesel) Tako, telefoni so ... Samo, da bi zvonili, da bi dovolj zvonili, da bi nam sporočali resnico, neposredno resnico. Fonza, a ni odlična ta zamisel, recite. Telefon zazvoni, novinar dvigne slušalko, vzame blok in si zapiše, neposredno to, kar prihaja iz proizvodnje, s terena ... In potem v mikrofona ... čisto, delavsko resnico ... resnico občana ... nihče v njegovem imenu, ampak on sam ... Ja, kaj odhajate, kaj je gotovo ...

FONZA: (prikima)

PETER: Ja, pa vsaj nekaj recite, niste zadovoljni, ne čutite, da se pripravlja nekaj novega ... vas, ne veseli, da bojo delavci lahko kar naravnost z delovnega mesta spregovorili drugim in sebi ... Tudi vi konkretno, vi, lahko poveste, kaj vas teži, kaj mislite, daste kako svojo idejo inicijativo ... Ja, kaj vam je res vseeeno ... Pa vsaj nekaj recite ... Saj ne morete tako modro in hladnokrvno in neprizadeto opazovati, kaj se godi okoli vas. No, madona, vsaj mu recite ... Ali znate reči mu ...

FONZA: Mu ... (odide)

PETER: Zatrli so v njih vsako željo po pogovoru ... Toda razvezal jim bom jezik, bom.

KLANDROVA: (potrka in vstopi) Dobro jutro, tovariš direktor!

PETER: O, tovarišica Klandrova. Kaj je novega, ali že imate kak glas o svojem možu ...

KLANDROVA: Saj mu ne gre tako slabo. So me že klicali gor. Ostati bo moral okoli tri mesece. Alkohol se zažre v kožo, pa ga morajo dolgo spravljati ven ... Če pa bo po treh mesecih še vedno nagnjen, pa še bolj dolgo ... In ves čas s samo bolniško ... otroci pa so v šolah ...

PETER: Bo težko ne ...

KLANDROVA: Sem mislila, če bo prosto kako delovno mesto ... glejte, že zdaj pometam honorarno ... lahko pa bi bila kurirka ... čistilka, hišnica ... razumete tako za vedno ... Saj sem bila po vojni v službi, potem pa otroci ... pa sem mislila ... se bi do penzije vsaj nekaj nabralo ... tak, zdaj pa bi mi sploh prišlo prav ... ko ste mi moža spravili tja gor ... na zdravljenje ... Novinarski

poklic ... to bi morali šteti za dvojna leta ... tak, poklic je to, izpostavljen ... Prideš na pogovor k predsedniku občine ... pa, boste kozarček ... prideš h kakšnemu direktorju, pa spet boste kozarček ... in tako se začne ... Prideš v tovarno, boste kozarček ...

PETER: Ja, ampak zdaj, ne bomo nič preveč hodili tako k predsedniku in k direktorjem ... delavce bomo spraševali ... niti ne spraševali ... ali vidite te telefone ... To so telefoni resnice ... novo oddajo bomo imeli v radiu ... telefon resnice ... Zdaj bo drugače ...

KLANDROVA: Ja, vam se takoj vidi, vi ste za delavca ... zato sem tudi prišla ... če bi me vzeli ... No, da bi me z mesta honorarne moči sprejeli na redno delovno mesto ...

PETER: Ja, to ne gre kar tako na štiri oči ... odobriti nam morajo sistemizacijo, vložiti morate prošnjo ... mi moramo mesto razpisati ...

KLANDROVA: Saj ravno to mislim, recite, naj ga razpišejo ...

PETER: Prav, bom sprožil ... bomo poskusili.

KLANDROVA: Hvala vam, saj sem vedela, da ste dober človek ...

PETER: No, saj pravim, da mora za to steči cel postopek.

KLANDROVA: Hvala, da ste ga sprožili. (ko da bo odšla, a se premisli) No, kaj sem še hotela reči, ni moja stvar, ampak tako, lahko bi mi zaupali, Kremžar mi je vsako leto povedal in jaz sem potem pripravila ... Saj veste kakšen dan je danes ... jim boste pripravili, kakšno presenečenje, mislim ženam ...

PETER: Bom ja, dan žena bomo proslavili kot se spodobi. Ne skrbite, bom jih presenetil, v pravem smislu presenetil.

KLANDROVA: Saj nič ne rečem, veste Kremžar je bil hudičev, ampak za take stvari je bil ... lani je kupil pol pujčeka, jaz pa sem ga potem spekla ... Če letos rabite mojo pomoč ...

PETER: Ne, hvala bom že sam ... in nekaj več kot pol pujčeka ... Tudi za vas, saj ste naša sodelavka in mogoče boste tudi redno nastavljeni

KLANDROVA: Saj sem rekla, na obrazu se vam bere, da ste dober človek. Nasvidenje torej ... fajn bi bilo, če bi lahko petnajstega že začela ... Nasvidenje ... In kdaj bo danes tisto presenečenje...

PETER: Vas bom poklical ... Nasvidenje ... Moram delati ... (gre v svojo pisarno)

KLANDROVA: (misli oditi, sreča Helenca) O, dober dan.

HELENCA: Dober dan, Ja, kaj pa je to ... kaj smo telefonska centrala.

KLANDROVA: To so telefoni resnice ... novo oddajo bomo imeli po radiu ... telefon resnice ... zdaj bo drugače ...

HELENCA: Kaj bo drugače.

KLANDROVA: Ja, po telefonu bo prišla resnica, mi pa jo bomo kar toplo poslali v eter, ali kako se že reče ... Zato nas mora biti več ... novi direktor me je že prosil za sodelovanje ... Samo prošnjo še oddam ... Ampak čuj, Helenca, nikomur ne povej ... Z direktorjem sem ravnokar govorila ... Pripravite se za danes zvečer .. vzamite si prosto ... Jaz sem se mu ponudila, da mu bom spekla pol pufčka, kakor lani ... pa je rekel, da ne, da bo letos za dan žena še večje presenečenje ... verjetno se hoče prikupiti ... pa bo dal za celega pufčka, mogoče še kaj več ...

KADIVEC: Zdravo, punc! Kak je Klandrova, kaj je novega s tvojim starim. Kak mu gre?

KLANDROVA: Kak mu gre? Žejno. Pa bo še vse v redu, sem že bila gori ... Zdravniki in terapevti in neki psihologi mu zdaj spravljajo alkohol iz riti ... Pa ne gre tako hitro, ko pa je celih petnajst let delal tako intenzivno ravno na tem vprašanju ...

telefon

KLANDROVA: Jezus ... prvi telefon resnice ... neposredna resnica ... tovariš direktor ... tovariš direktor ... dvigni Helenca, novo poglavje v zgodovini našega radia, odprli smo novo stran v zgodovini razvoja ...

PETER: Kaj je?

KADIVEC: Telefon.

PETER: Dvigni, Helenca, dvigni ... Daj sem ... (sam steče in dvigne telefon) Ja, prav, prav ste klicali ... kar izvolite ... čakajte, da vzamem blok. Helenca, piši ... Ja, kdo ... samoupravljalec brez imena ... nočete povedati imena ... kaj bi ... a, najebali ... Takoj ... Integracija ... velika svinjarija ... zdaj, ko smo z žrtvami dosegli uspehe ... bi nas priključili ... prej pa nihče pomagal ... tovarna brusov propada ... mi se nočemo ... politična finta ... ja, danes bo objavljeno, hvala ... javite se še kdaj ... (odloži) Sedi, Helenca, za stroj in piši - naš prvi uspeh zapiši delavec je spregovoril, slišali bomo njegovo mnenje ...

HELENCA: No, torej.

PETER: "Nepodpisani samoupravljalec tovarne poljedelskih strojev javljam, da bi bila integracija s tovarno brusov neumnost in svinjarija". Svinjarija pika. "Pred leti, ko smo bili zaradi preusmeritve proizvodnje v stiski, se nobeno podjetje v občini ni hotelo povezati z nami. Po letih žrtev in nizkih plač smo z žrtvami dosegli uspehe ... Tovarna brusov pa že leta in leta propada, zato mislimo, da integracija ni reševanje neproduktivnih podjetij in se nočemo združiti. To je prej politična zahteva kot ekonomska nujnost, vsaj kar zadeva naši dve podjetji." Tako začeli smo.

KADIVEC: In to misliš objaviti?

PETER: Kaj pa misliš. Rekli smo, da nas zanima, kaj delavci mislijo in čutijo.

KADIVEC: Dovolj, da ti preberem svojo poročilo z včerajšnje seje občinske sindikalne konference: "Na včerajšnji seji je občinski sindikalni svet obravnaval tudi vprašanje tistih podjetij, ki nasprotujejo integracijskim procesom v našem gospodarstvu. Te trende je ostro obsodil, saj se skriva za njimi privatniška mentaliteta, provincialnost in skrb za ozke lokalne interese v nasprotju s širšimi, družbenimi. Zato morajo subjektivne sile v podjetjih prikazati delavcem daljnosežne cilje in koristi, ki jih prinaša integracija. Integracija je v bistvu racionalizacija našega gospodarstva, zato vsake lokalistične in separatistične interese in nasprotovanja občinski sindikalni svet ostro obsoja"

KLANDROVA: O, madona, kaj bo pa zdaj. Boljše, da pri tem nisem poleg, se nič ne razumem (gre)

PETER: Kaj bo zdaj! Nič, oboje bomo objavili. Najprej poročilo z včerajšnje seje, potem to, kar je povedal delavec. "Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona". To je moj mnenj, pluralizem ... To je glas neposredne proizvodnje, to pa je glas posrednikov. Tako! Matilda, naj posname. Že za današnjo oddajo - Telefon resnice. telefon

PETER: Slišite, zopet poje ... zvoni, zvoni, telefonček ... sporoči, kaj mislijo ljudje ... Nekoč so imeli špiclje, ki so vohljali, kaj mislijo ljudje, v samoupravni družbi pa je to nesmisel ... vsak pove, kar misli ... Halo! A, vi ste Fonza ... kdo me čaka. Pesnik Strašek ... prav pošljite ga gor ... Tako, tudi zunanji sodelavci se že oglašajo ...

KADIVEC: Kdo? Kdo bo zunanji sodelavec.

PETER: Pesnik Strašek. Poznam ga, pol semestra je študiral v Ljubljani.

KADIVEC: Veš, ta zna biti prava gnida ... Poj, Helenca, bova kar midva posnela ta integracijski zos ... da ne bova motila pogovora...

(Helenca in Kadivec odideta)

STRAŠEK: (vdre) Dober dan, zdravo. Tak, ti si zdaj direktor, me veseli, bova skup delala.

PETER: Zdravo, dober dan. Prosim.

STRAŠEK: Saj se tikava ne, saj sva bla skup na faksu. Samo jaz nisem nadaljeval, naši faksi ubijajo talente, ti povem. Pa sem pustil, ni pravih profesorjev za nas talentirane.

PETER: Kaj pa pol delaš?

STRAŠEK: Vse. Pišem, slikam, diskutiram ... Pravi Sokrat sem v tem gnezdu. Saj nisem jaz kriv, če je toliko brezveznikov okoli mene, ki jim moram soliti pamet. No, tebi bom pa res lahko tu v veliko pomoč. Članke pišem na kile.

PETER: Ne, ne gre mi za to. Saj nismo v stiski za material. Gre zato, da bi dobil nekaj korajžnih člankov, nekaj, kar v resnici teži ljudi, nekaj, kar bi malo zdrmalo to gnilo mlako ... da bi prišlo v javnost to, kar ljudi res tare, kar je v njihovih glavah, pa nočejo ali pa si ne upajo povedati na glas. Prispevki so lahko zelo kritični, lahko pa pohvalni, samo neangažirani naj ne bojo.

STRAŠEK: Misliš nekaj korajžnega, hrabrega. Prav. Ravno kar imam pri roki napad na ponovno dviganje klera in ekspanzivnost cerkve. Nekaj o vsiljivosti njihovega tiska; dovoli, da ti preberem. Odlična glosa, ti rečem.

PETER: Saj lahko sam.

STRAŠEK: Ne, bom sam, tako lepše zveni: "V zadnjem času smo priče vse intenzivnejšemu propagiranju cerkve in katolištva. Duhovni očetje in matere so stopili iz svojega svetišča - cerkve in se napotili v naselja in stolpnice. Danes bomo poskušali spregovoriti o enem od teh pojavov, to je razširjanju verskega tiska. Družino, Ognjišče, Štajerskega Kristusa in druga glasila lahko kupiš celo v kioskih in prodajalnah. Naj prodajajo svoje liste še naprej lepo v cerkvi ali na svojih shodih, ne pa v javnih lokalih. Ob tem

omenimo še, da se nekaterim maloprodajnim podjetjem sredstev javnega obveščanja ne zdi vredno, da bi omogočili, da bi lahko kupili občani recimo Komunista, Delavske enotnosti pa sploh ni več v javnosti. Kdaj smo lahko kupili v takem kiosku recimo ustavo. Namesto naših glasil kič in religiozne revije, ki tudi niso tako nedolžne, kakor je videti. Naša graja velja tedaj tem novim vse bolj vsiljivim metodam cerkve, po drugi strani pa našim prodajalcem, ki namesto naprednega nudijo občanom svetovnonazorsko nesprejemljiv tisk. Gusti Strašek!"Je v redu. Bomba, se ti ne zdi in na liniji.

PETER: V redu, nekaj takega sem mislil, objavili bomo.

STRAŠEK: In honorar.

PETER: Čakaj, madona, po oddaji.

STRAŠEK: Dobro, ampak primerno odmeri in upoštevaj slog ... To ni isto kot če ti kak tvoj novinar napiše nekaj rutinskega. Za prihodnjo oddajo moram raztrgati tukajšnjo kulturno srenjo. Primitivizem, provincializem. Nek učitelj je napisal igro, socialno bulvarko, ki jo v tem gnezdu hvalijo, moram jo uničiti, raztrgati ... V razstavnem paviljonu razstavljajo le poklicani in izvoljeni, jaz sem naslikal že osem platen, pa mi niso odobrili razstave. Fajn, da si prišel, bova malo sekala glavce v tem gnezdu. Hudič je, veš, če si edini genij v takem okolju. Moraš vse sam, no, saj zdaj sva dva. Serbus, ne pozabi honorar in drži se! (gre)

PETER: Adijo!

MATILDA: Serbus, Peter.

PETER: Zdravo.

MATILDA: Kje pa so drugi?

PETER: Ne vem. Kadivec in Helenca snemata prvi poziv telefona resnice.

MATILDA: Madonca, saj res ... telefoni so že tu ... Torej si mislil resno. Pa boš uspel ...

PETER: Zakaj bi ne?

MATILDA: Žal bi mi bilo, če bi se ti kaj zgodilo, Peter.

PETER: Kaj bi se mi naj zgodilo?

MATILDA: Vprašanje je, če bojo tvoje pošteno prizadevanje tudi pošteno razumeli, če ti ne bojo očitali, da razvijaš ... Vseeno mi je zaradi radia ... za tabo bi mi bilo žal.

PETER: Če misliš pošteno, je vse v redu. In jaz res nimam nič zadaj.

Vsi tu bojo sčasoma spoznali, da samo animiram samoupravno zavest in odgovornost ljudi, Matilda. Kaj mi tudi ti ne verjameš, da mislim zares ...

MATILDA: Verjamem, Peter. Tebi verjamem vse ... saj se tudi ne jezim nato, ker si pred leti vpil, da se tu ne da nič storiti, da smo debeli mastni krapi ... (ga objame) Ti, moja ščukica, ti (ga poljubi).

PETER: Tovarišica, Matilda, v službi sva in z nikomer ne morem biti bolj ljubezniv kot z drugimi. Nikaka ščukica nisem, tvoja pa še najmanj. Bolje je, da je to takoj čisto med nami ...

MATILDA: Hvala! Tudi prav. Jaz sem ti hotela dobro ... (užaljena gre)

PETER: Škoda, da sem se odločil biti čist, ampak samo tako je mogoče.

KADIVEC: Kaj pa je bilo z Matildo, tako je priklela tu ven ko cigan?

PETER: Nič, nič ... tu ne bom dovolil nobenih intimnosti ...

KADIVEC: Aha, je že bilo ... jaja ... Veš, tudi ona je ščuka posebne vrste. Vsaka ščuka, rada ...

HELENCA: Je že kaj novega, kar je treba pretipkati ...

PETER: Ja, tu je članek pesnika Strašeka, napad na razširjanje verskega tiska ...

KADIVEC: Kaj, on to piše?

PETER: Ja, zakaj?

KADIVEC: Nič, nič, me ne briga.

telefon ...

PETER: Kar ti prevzami Franc, to je zdaj vaše delo ...

KADIVEC: Ja ... kdo tam ... predsednik telesnovzgojnega društva Partizan Dravsko polje ... ja, predmetni učitelj telesne vzgoje Stojan Hadžiavdich. Komu vprašanje ... občinskim funkcionarjem ... sindikata ... in zveze ... ja, zakaj je izpadel klub Ljubičice ... ves denar za NK Ljubičice ... telovadna društva brez sredstev ... Vprašanje ... Dobro, danes ob petih.

PETER: Kaj je.

KADIVEC: Poslušaj! Helenca, tipkaj! Po našem dežurnem telefonu se je oglasil predmetni učitelj telesne vzgoje Stojan Hadžiavdich z vprašanjem naslovljenim na tiste funkcionarje sindikata in zveze delovnih ljudi, ki so vsa leta znali na vse mogoče načine najti

denar za NK Ljubičica, telesnovzgojna društva Partizan pa so medtem živetarila brez sredstev. Kako bodo sedaj opravičili ves ta denar, ki ga je v občinskem merilu pobral 75 % omenjeni nogometni klub, zdaj pa izpadel iz vseh možnih lig in podlig. Prosim, da v eni prihodnjih oddaj dobim na vprašanje odgovor."

PETER: Odlično, to je živ in odprt dialog! Zdaj imamo oddajo takorekoč že gotovo: oddaja bo imela štiri sestavke - mnenje delavca samoupravljalca o integraciji tovarne poljedelskega orodja s tovarno brusov, dalje stališče občinskega sindikata o tem vprašanju, prispevek Straška o razširjenosti verskega tiska, polemično vprašanje predsednika telesnovzgojnega društva. Za začetek več kot dovolj, odlično, zdaj pa se mi počasi zberite ... (gre)

HELENCA: Vprašujem se, če se bo tudi drugim zdelo to tako odlično, kakor njemu.

KADIVEC: Mlad je še in prav ima. Kdaj pa bo delal veter, če ne zdaj?

KREMŽARJEVA: Sem pozna, ne? Ves dopoldne sem bila na seji krajevnih skupnosti, nič se ne dogovorijo, samo prepirajo se, ti pa moraš sedeti tam in potem nekaj napisati ...

KADIVEC: Ne bo dolgo, pa ne bo treba več na seje ... vse nam bojo sporočili s telefoni ...

KREMŽARJEVA: Kaj je to, smo telefonska centrala?

HELENCA: Danes ob petih bo nova oddaja - telefon resnice ...

KREMŽARJEVA: Saj je simpatičen, mali. Že to prednost ima, da ni moj mož.

KLANDROVA: Zdravo, ste sami.

KADIVEC: Ja.

KLANDROVA: Veste kaj, rada bi telefonirala možu na Pohorski dvor ... pa bi rajši s službenim telefonom ... zdaj so tak podražili ... vi pa jih imate toliko ... sicer pa bom tako kmalu tu v službi, mi je obljubil direktor ...

HELENCA: Kaj res ... Sicer pa si še tako tudi zdaj bolj naša ko ne. Kar telefoniraj ...

KLANDROVA: Fonza, dajte mi Pohorski dvor ... bolnišnico, ja ... Halo, bolnica ... Tovariša Klandra, ja ... tovariša alkoholika Klandra ... Njegova žena ja, kaj pa mislite ... (Kadivcu in drugim) Malo moram počakati ... Zdravo oči, si ti ... Si trezen ... Hvala bogu ... Kaj praviš, naj pridem gor na proslavo dneva žena ...

danes ... Ne, morem, res ne ... novi direktor me je povabil, je rekel, da pripravlja veliko presenečenje ... večje ko lani ... ja, mogoče celega pujčeka ... ja, sigurno nekam ven v restavracijo, ker jaz ne bom pripravljala kakor lani ... Kaj ... deklamiral boš ... Kajuha ... Krasno, res mi je žal ... Pa bom prišla na proslavo 1. maja, če boš še gori ... A, Kje si mati ... Adijo, ja, adijo ... (odloži) Vidite, čisto drugačen je ... deklamiral bo Kje si mati ...

KREMŽARJEVA: Kaj bo kakšna veselica za osmi marec, nič nam še ni povedal.

KLANDROVA: Meni je zjutraj povedal ... presenetiti vas hoče ... ko sem mu rekla, da je Kremžar pripravil lani pol pujčeka, je rekel, da bo njegovo presenečenje še večje ... sigurno gre za celega pujčeka ...

PETER: Smo vsi?

KLANDROVA: Vsi, jaz sem tudi poleg.

PETER: Kar ostanite!

HELENCA: Ja, Matilde še ni.

PETER: Pokličite jo, takoj pridem ... imeli bomo tak leteči sestanek.

KADIVEC: Matilda ...!

MATILDA: Že grem, kaj ali gori ...

KLANDROVA: Direktor je rekel, da se zberimo tu. Mogoče nam bo povedal, kakšno presenečenje nam je pripravil za dan žena. Jaz bi se ga rada enkrat tak nažgala, zdaj ko mi ni treba pazit na mojega siromačeka.

MATILDA: Kaj si že pri nas v službi?

KLANDROVA: Ne še, ampak kmalu bom ...

MATILDA: Še imate kaj za genialno oddajo telefon resnice?

KADIVEC: Nekaj o nogometu ... tvoj mož hodi na tekme, ne.

MATILDA: Seveda.

KADIVEC: In je v službi na sindikatu?

MATILDA: Seveda.

KADIVEC: No, potem pa preberi.

MATILDA: (bere) Tega ne bomo objavili.

KADIVEC: To pa kar direktorju povej ...

MATILDA: Z njim ne govorim, bom dala pismo.

PETER: (vstopi s črnimi mapami pod pazduho in knjižicami) Drage, tovarišice, dragi kolega Kadivec! V prijetno dolžnost si štejem, da vam lahko čestitam dan žena. Ta dan smo nekako degradirali v dan veseljačenja in pijančevanja in mu tako odvzeli pomembnost, ki mu gre. Kakor da si žene v socialistični družbi ne zaslužijo drugega za svoj praznik, ko da se enkrat na leto napijejo in nanorijo. Ta popivanja, ta kosila, ta darila - to pač ženski ni v čast, ampak jo ponižuje ...

KLANDROVA: Zakaj bi me poniževalo, če se enkrat na leto zastonj najem in napijem.

PETER: Torej mislim, da moramo praznovati drugače, delovno. Ženska se mora najprej zavesti, da je del družbe, da si jo kroji po svoji zamisli, ne pa da sprejema neka darila moškega. Zato se mora zavediti svojih pravic in dolžnosti v tej družbi, ki jih ji najbolj enakopravno nalaga ustava in naši samoupravni sporazumi. Žal prav ustave in drugih samoupravnih aktov ne poznamo dovolj natančno, torej tudi ne naših pravic, zato sem menil, da bi najbolj angažirano in delovno praznovali dan žena s tem, da vam podarim te v platno vezane izvode ustave in samoupravne sporazume. S tem vam tudi čestitam dan žena, izvoli tudi ti Kadivec, da boš enakopraven. Predlagam, da se popoldne ob petih dobimo ob turški kavici v studiu in poslušamo naš prvi skupni delovni uspeh - oddajo telefon resnice ... (gre)

KLANDROVA: Kaj pa pujček?

KADIVEC: Ni pujčeka ... so sporazumi ...

MATILDA: Saj je nor ...

HELENCA: Novi ljudje, nove navade ...

KREMŽARJEVA: Veste kaj, punce, popoldne se dobimo, gremo v restavracijo si ga same privoščimo, boš Helenca ...

HELENCA: Bom.

MATILDA: Jaz tudi, zanalašč.

KADIVEC: Jaz pridem za vami ... da bom enakopraven.

KREMŽARJEVA: Kaj pa ti Klandrova?

KLANDROVA: Ne hvala, bom kar šla gor na proslavo ... Da me je imel tako za norca ... Fonza, dajte mi še enkrat Pohorski dvor ... Ja. bolnišnica ... Bi lahko dobila tovariša alkoholika Klandra ... Ne, zakaj, a vaje za proslavo ... Bi mu rekli, prosim, da bom prišla

na proslavo ... da letos ni pujčka, ampak sporazum, ja ... Pa
naj pazi, da se ne bo zmotil ...

IV.

peter sedi v sobi, vklopljen ima mikrofona in posluša konec oddaje telefon resnice. Na drugi strani mize pesnik Strašek.

MATILDIN GLAS: "ki ga je v občinskem merilu pobral omenjeni nogometni klub, zdaj pa izpadel iz vseh možnih lig in podlig ..."

glasba

Tako, dragi poslušalci, naša prva oddaja dežurni telefon resnice je pri kraju. V njej ste slišali mnenje občinskega sindikalnega sveta o integracijskih procesih, mnenje delavca o istem problemu, nadalje prispevek o razširjenosti cerkvenega tiska in prispevek predmetnega učitelja tov. Hadžiavdica o problemu financiranja telesnovzgojne dejavnosti in odgovornosti posameznikov. Prepričani smo, da ste lahko v oddaji slišali kaj takega, kar vas je pritegnilo in pozivamo vas, da se nam oglasite na telefon 21461 in poveste svoje mnenje o določenem problemu. Lep pozdrav in nasvidenje za naslednjo melodijo ...

glasba

STRAŠEK: Čestitam, odlično sem jim dal po riti, si slišal.

PETER: Sem. Mislim, da smo uspeli. Zelo me zanima, kakšna bo reakcija.

STRAŠEK: Kaj te briga, glavno, da je senzacija. Do prihodnjič ti napišem članek, v katerem bom zmlal tukajšnje kvazi kulturnike ...

PETER: Ne, mogoče ni prav, da vidijo delavci le napake. Morali bomo poskrbeti za ravnotežje. Vse le ni tako črno.

STRAŠEK: Pa se ja ne boš zdaj podelal v hlače. Zdaj je treba do konca.

telefon

PETER: Mogoče je že prva reakcija, to pomeni, da smo dosegli namen. Živ aktualen radio. Zakaj le ni mojih sodelavcev, da bi bili ob krstu te naše novosti ...?

STRAŠEK: Saj sem ti rekel, vsi pijejo v restavraciji.

telefon

PETER: Ja ... Izvolite, prosim ... ja radijska redakcija ... ja uredništvo telefona resnice ... kdo prosim, župnišče ... kaj, Škofijski urad ... prosim. Kaj boste tožili ... Pesnika Strašeka ... tu je, kar k telefonu vam ga dam. (Strašek mu daje znamenje

da noče) ... Kje je sodeloval, še lani ... Nova mladika ... Ja, in ... sodeloval v verski literarni reviji ... nemogoče ... Počakajte ... Čuj, tu pravijo, da si lani sam sodeloval v verski literarni reviji ... (Toda Strašeka ni več ... neopazno se je izmuznil) ... Ne, ni ga tu ... Kako na sodišču ... z ustavo ... svoboda vere, saj vem, saj vem ... prav Hvaljen Jezus ... Kaj, Jezus ... Zdravo! (odloži slušalko) Preklet pesnik.

telefon

PETER: Izvolite, radio, šesta ... Kdo ... nekdanji sekretar SZDL, zdaj direktor ... Osebna žalitev ... kdo pa pravi, da ste vi dajali denar za nogomet. Pa, saj nisem jaz pisal ... kako jaz odgovarjam ... to so napisali občani ... Kaj naj prekliče ... vi jim zdaj pojasnite ... Kako, če vem, kdo ste vi ... Figo se bojim ... Je pač izpadel ... zmleli me boste ... Prav ... O, ne tovariš, nismo na nogometnem igrišču, da bi me lahko izključili ...

(odloži)

KADIVEC: (pride še kar precej nakresan) Zdravo, direktor resnice!

PETER: Si poslušal oddajo?

KADIVEC: Ne, praznujem dan žena.

PETER: Se je že začelo ... Raztrgale te bojo.

PETER: Saj me že poskušajo ... preko telefonov.

KADIVEC: Kdo

PETER: Vsi

KADIVEC: Ne, o naših ženskah govorim ... napile so, zgovorne so in na tebe prihajajo ...

PETER: Kak na mene.

KADIVEC: Čestitam za dan žena ... prinesejo vsaka svoj sporazum, da jim podpišeš na platnice ...

telefon

PETER: Tiho, nikar ne dvigni ... glej, te telefone ...

KADIVEC: Kaj je ... tu šesta ... vse najboljše za dan žena ...

PETER: Si nor, vprašaj, kdo je!

KADIVEC: Halo,, prosim, kdo je ... a sindikat ... ejej, me veseli, občinski sindikalni svet ... ja čestitam ... kako norčujem ... a tisto o integraciji ... ja tisto, da se nočejo združiti, je povedal delavec ... ja, mi smo ja delavski radio ... Pa saj smo objavili vaše stališče ... Kaj, kak debarni klub ... bom sporočil,

ja ... jutri ... Na svidenje, nas je res veselilo ... (odloži)
Jutri se moraš ob osmih zglasti na sindikatu zaradi tvojega
telefončka resnice ... tisto delavčevo, da je taka integracija
neumnost ... tisto so ti trikrat podčrtali ...

PETER: Pa kako si govoril, ko da bi se delal norca ...

KADIVEC: A, se že bojiš ... ja, ja, slej ko prej, je moralo priti
tako ...

telefon

PETER: (šepeče) Nikar ne dvigni. Spet kaj ...

telefon kar naprej zvoni, oba poslušata, Peter s prstom
na ustih ...

KADIVEC: Kaj se boš bal ...

PETER: (Dvigne) Halo ... kdo ... a vi ... kdaj, ob devetih ...
dobro ... soba 4

KADIVEC: Kdo je bil?

PETER: Nikar ne sprašuj ... Zdaj pa ne dvignem več ...

telefon

PETER: (šepeta) Naj zvoni, naj zvoni, ne dvignem več ... to je
zakleto, glej, ta je od škofijskega urada, ta sindikata, ta nek-
danjega sekretarja SZDL, ta, a, saj ne upam povedati ...

KADIVEC: Kaj šepetaš ... če so slušalke na vilicah, se ne sliši ...
Na, dobro ti bo delo ... (potegne iz žepa steklenički vinjaka ...
eno vrže Petru ...)

PETER: Bogami, daj. (pijeta)

Hrup na stopnicah, pridejo pijane Kremžarjeva, Matilda,
Helenca ...

KREMŽARJEVA: Tovariš, direktor, saj ne zameriš, da smo malo
zamudile, študirale smo sporazum ... Darilo za osmi marec ... smo
študirale ...

MATILDA: Sporazum o medsebojnih razmerjih ... Nobenih intimnih
razmerij, tovariši, vsaj ne na delovnem mestu ...

HELENCA: Zdaj pa ne grem domov ...

Pojejo: prej pa ne gremo dam,
da se bo delal dan ...

HELENCA: (naenkrat v jok) Jaz pa res ne bi rada šla domov, tu bom
ostala ... Meni je strašno doma ... Franc ... ti si ... joj, kak
mi je slabo ... (zbeži v eno izmed pisarn oziroma studio)

KADIVEC: Helenca, Helenca ... (gre za njo)

MATILDA: Kam pa ti za njo, kaj ne viš, da ji je slabo ...

KADIVEC: (zatuli ko pes v zrak) Auuuuauuuuuu (izgine za Helenco)

MATILDA: Viš, tak je vsaka od nas bolj nesrečna, ko druga ...

KREMŽARJEVA: Jaz, ... jaz sem od vseh najbolj nesrečna ... Sama! Jalova ko mrtva zemlja ... veš ... (skoro v jok)

MATILDA: Kaj pa jaz, ki sem rojena za igralko, zdaj pa sem napovedovalka v provincialnem radiu. Otroka nisem hotela ... zaradi kariere ... zdaj pa nič ... jaz sem bolj nesrečna ...

KREMŽARJEVA: Ne, jaz sem bolj ...

tulita, Peter gleda; v tem se zasliši preko slučajno vklopljenega mikrofona, kaj delata Kadivec in Helenca

HELENČIN GLAS: Franc, stisni me, jaz sem tak nesrečna, najbolj...

KREMŽARJEVA: Ne, jaz sem bolj ...

KADIVEC: Moja mala, moja ... samo danes, Helenca ... daj ...

HELENCA: Samo ne nocoj ... Pa drugi.

KADIVEC: Pusti jih, pijani so ... Enkrat se moraš odločiti in danes je dan žena ...

HELENA: Pa kako tu, Franc, kako ...

KADIVEC: Pusti, to ... Helenca, Helenca ...

HELENCA: Kaj, Franc ... daj, Franc ...

KADIVEC: Ne morem, malo počakaj ...

Poslušajo, čez čas priteče Kadivec, ves razmrščen ...

Vsi ga gledajo ...

MATILDA: No ... in ...

KADIVEC: Kaj zijate ... Mi pač ni stal ... se zgodi ... sem čital... (zgine)

Čez čas priteče Helenca in se joče ...

HELENCA: Joj, kaj delam ... moj bog, kaka sramota ... ubijem se ...

Pijano zbeži in se cmeri ...

MATILDA: Helenca, počakaj, nikar ...

Gre za njo ...

PETER: Kaj zdaj vse to pomeni?

KREMŽARJEVA: Kaj pa jaz vem. Še prej smo se smejale, zdaj se pa vsi jočemo ...

PETER: Ne razumem.

KREMŽARJEVA: Saj ti ne boš nikdar razumel ... Premlad si še ... in

KADIVEC: Helenca, Helenca ... (gre za njo)

MATILDA: Kam pa ti za njo, kaj ne viš, da ji je slabo ...

KADIVEC: (zatuli ko pes v zrak) Auuuuauuuuuu (izgine za Helenca)

MATILDA: Viš, tak je vsaka od nas bolj nesrečna, ko druga ...

KREMŽARJEVA: Jaz, jaz sem od vseh najbolj nesrečna ... Sama! Jalova ko mrtva zemlja ... veš ... (skoro v jok)

MATILDA: Kaj pa jaz, ki sem rojena za igralko, zdaj pa sem napovedovalka v provincialnem radiu. Otroka nisem hotela ... zaradi kariere ... zdaj pa nič ... jaz sem bolj nesrečna ...

KREMŽARJEVA: Ne, jaz sem bolj ...

tulita, Peter gleda; v tem se zasliši preko slučajno vklopljenega mikrofona, kaj delata Kadivec in Helenca

HELENČIN GLAS: Franc, stisni me, jaz sem tak nesrečna, najbolj...

KREMŽARJEVA: Ne, jaz sem bolj ...

KADIVEC: Moja mala, moja ... samo danes, Helenca ... daj ...

HELENCA: Samo ne nocoj ... Pa drugi.

KADIVEC: Pusti jih, pijani so ... Enkrat se moraš odločiti in danes je dan žena ...

HELENA: Pa kako tu, Franc, kako ...

KADIVEC: Pusti, to ... Helenca, Helenca ...

HELENCA: Kaj, Franc ... daj, Franc ...

KADIVEC: Ne morem, malo počakaj ...

Poslušajo, čez čas priteče Kadivec, ves razmrščen ...

Vsi ga gledajo ...

MATILDA: No ... in ...

KADIVEC: Kaj zijate ... Mi pač ni stal ... se zgodi ... sem čital... (zgine)

Čez čas priteče Helenca in se joče ...

HELENCA: Joj, kaj delam ... moj bog, kaka sramota ... ubijem se ... Pijano zbeži in se cmeri ...

MATILDA: Helenca, počakaj, nikar ...

Gre za njo ...

PETER: Kaj zdaj vse to pomeni?

KREMŽARJEVA: Kaj pa jaz vem. Še prej smo se smejale, zdaj se pa vsi jočemo ...

PETER: Ne razumem.

KREMŽARJEVA: Saj ti ne boš nikdar razumel ... Premlad si še ... in

moški si. Glej, Helenco, poročila se je, vse ima; moža pa nima rada. Matilda bi bila rada igralka, leta ji tečejo, redi se in napoveduje v šesti podružnici radia Center ... Jaz bi imela rada otroke ... Mož pa nič ... le to pravi, da sem sama kriva ... pa kaj bi to tebi pravila.

PETER: Le govori, le govori, Katica. Tudi jaz sem potreben normalne, človeške besede ... Rad bi nekaj naredil, vi se mi samo natiho smejete, sam pa ne vem, če je to prava pot ...

KREMŽARJEVA: Saj vemo, da si dober ... z vsemi bi bil rad dober ... in za resnico se ti gre ... In kam bi prišli, če bi drug drugemu, kar naprej govorili resnico ... Poglej, naša privatna resnica je tak žalostna ... Po mikrofону pa sploh ne moreš samo resnico ... Ne moreš, pa bog!

PETER: Saj mogoče imate prav, ampak, poglej, vse to pretvarjanje ... to, da hodimo okoli z vljudnimi in nasmejanimi maskami ... saj še vedel nisem, da ste v resnici tako nesrečni ... vsi tu ... Ti moja uboga ...

Poboža Kremžarjevo

KREMŽARJEVA: Ti so dober in pošten.

PETER: Ti si uboga.

KREMŽARJEVA: Ampak v sporazumih ni rešitve ... za nesrečne ...

PETER: Vem ...

KREMŽARJEVA: (ga poboža) Dober ...

PETER: Uboga ...

Se drug drugemu smislita, se božata in ljubkujeta in počasi zlezeta na tla.

PETER: Nesrečna.

KREMŽARJEVA: Pošten.

PETER: Uboga.

KREMŽARJEVA: Dober.

PETER: Uboga ... Katica.

KREMŽARJEVA: Ja, ja ... Pošten ... Peter ...

Je že na njej ...

PETER: Uboga moja ...

KREMŽARJEVA: (vzdihujoče) Dober ... Paziti, pa ti ni treba, veš...

Tema, glasba ...

V.

HELENCA: (kakor drugim se tudi njej pozna "praznovanje" dneva žena)
In potem sem vso noč bruhala ... Vse imam črno pred očmi ...

KREMŽARJEVA: Bomo že pozabili, do naslednjega dneva žena smo dobri.

KADIVEC: Moran reči, da se mi je utrgal trak ... Ko smo odšli iz
restavracije ... saj, smo menda šli celo sem v radio.

HELENCA: Jaz tudi nič ne vem o tem.

MATILDA: Kaj bosta ... seveda smo bili tu, najprej smo se smejali,
potem jokali ... vidva pa sta zginila tjakaj.

KADIVEC: Ne spomnim se.

MATILDA: Saj boljše za tebe, da se ne spomniš.

KREMŽARJEVA: Bolj prav bi naredila, če bi doma brala ustavo in
sporazum ...

MATILDA: Zakaj, prav smo naredili.

KREMŽARJEVA: Saj mogoče imaš prav.

MATILDA: Saj res, ti si ostala sama z malim ... no, direktorjem ...
Te je tolažil?

KREMŽARJEVA: Za silo.

KADIVEC: Ja, zdaj se spomnim, ko sem bil tu, so zvonili vsemogoči
telefoni ... mislim, da odgovornim naša oddaja s telefoni ni preveč
pri srcu.

MATILDA: Onemogočil se bo. Mož mi je povedal, da je na sindikatu
zaradi tistega o nogometu cel hudič. Pa tudi sicer - ta Peter ni
nobena avtoriteta, vsaj na zunaj ne. Kremžar je vsaj nekaj pomenil
v kraju.

KREMŽARJEVA: Zakaj bi ne bil avtoriteta? Za mene je, prosim. Če pa
ti je zdaj moj mož naenkrat tako pri srcu, pa ga lahko kar imaš.

HELENCA: Zakaj pa si ga prej ravno ti najbolj napadala?

KADIVEC: Pri nas moraš oditi ali pa umreti, potem te hvalijo.

MATILDA: Kar dajte, kar podpirajte malega, boste videli, kam bomo
prišli. Ne samo, da nam ne bojo dvignili vrednosti točke, ampak
nas bojo tudi razformirali. In zakaj? Zaradi popubertetniških
popadkov zelenega idealista!

KREMŽARJEVA: Nič nas ne bojo razformirali, ampak se bojo prej z
njim pogovorili. Moj mož ima z njim že vse jutro pogovore.

MATILDA: Kaj, Kremžar je tu.

KREMŽARJEVA: Ja, notri sta že od jutra, potem bomo imeli skupni sestanek.

KADIVEC: Začelo se je.

HELENCA: Navsezadnje pa ni bilo v teh včerajšnjih prispevkih nič takega.

MATILDA: Kako da ne, saj smo napadali občinske funkcionarje zaradi nogometa, objavili smo pismo delavca proti integraciji ...

KADIVEC: Nič hudega ... majhen zos ... ščukin zos ...

KLANDROVA: (pride vsa sveža) Zdravo. Sem slišala, da bo seja. Oddala sem prošnjo za sprejem v službo.

MATILDA: Pa saj si že v službi.

KLANDROVA: Ja, ampak honorarno. To je premalo, te ure, zdaj ko smo sami ... Moram vanj povedati, kako je bilo na proslavi. Ja, kakšni pa ste ... saj ste čisto zeleni ... od lumpanja, kaj ... Nikar, alkohol je strup. Jaz pa sem tako srečna. Bila sem gori na proslavi. Alkoholiki se deklamirali, oni drugi - psihični, ali kako se jim že reče - pa so peli. Moj je deklamiral. Madona, kako tremo sem imela. Karel Destovnik Kajuh - Kje si mati. In potem je začel: Veš, mama rad bi ti napisal pismo ... Mene je mislil. Včasih, ko je bil trezen, mi je tudi rekel mama. Se spomnim, še pred tremi leti mi je enkrat rekel mama. Na koncu proslave pa mi je dal predpražnik, ki ga je gori naredil.

KREMŽARJEVA: Viš, ti si edina, ki si bila včeraj srečna.

KLANDROVA: Pa sem res bila.

KREMŽARJEVA: Me pa smo bile včeraj vse tako nesrečne.

KLANDROVA: Kaj pa imata not? Saj je Kremžar tu, ne?

KADIVEC: Vsak čas bomo videli in slišali.

KLANDROVA: Jaz bom potegnila z malim ... če bo vroče.

KREMŽARJEVA: Saj mi tudi.

MATILDA: Jaz že ne! Lahko nas vse to drago stane.

KADIVEC: Naj ga pustijo vsaj te tri mesece poskusne dobe pri miru. Sicer pa sta že tu.

PETER in KADIVEC prideta iz sobe.

PETER: Sedimo!

KADIVEC: Zdravo Kremžar. Kaj, zdaj si inšpektor?

KREMŽAR: Ne, ampak prijatelj in sodelavec. In zato lepo pozdravljeni.

MATILDA: Zdravo.

KREMŽARJEVA: Lahko bi se oglasil kaj doma!

KREMŽAR: Sama si videla, da sem šele zjutraj prišel. Se bova potem dobila.

PETER: Spoštovane tovarišice in tovariši. Začnimo s sestankom. V naši sredi pozdravljam nakdanjega direktorja šeste podružnice tovariša Kremžarja, sedaj referenta za kadrovske probleme pri Centru. Na dnevnem redu imamo tri točke. Obravnava prošnje tovarišice Klandrove za sprejem v redno delovno razmerje, pogovor o konceptu nove oddaje, ki ga bo vodil tovariš Krenžar, in razno. Pojdimo kar k prvi točki. Radio Center je odobril sistemizacijo novega delovnega mesta kurirke in čistilke v naši podružnici. To delo je doslej honorarno opravljala tovarišica Klandrova. In zdaj se je javila na razpisano delovno mesto.

KREMŽARJEVA: Saj smo jo že sprejeli; vsi smo za to. Ne?

KADIVEC: Ja, dvignimo roke ... (dvignejo)

KLANDROVA: (vstane) Drage tovarišice in dragi tovariši ...

KREMŽAR: Že v redu, nimamo časa.

KLANDROVA: Dobro, bom tiho, ampak zdaj ti ne komandiraš tu ... imamo svojega direktorja!

PETER: Tako, zdaj pa preidimo k osrednji točki današnjega sestanka. Tovariš Kremžar prihaja s Centra s pripombami na naše delo, oziroma na včerajšnjo oddajo telefon resnice. Prosim, da po njegovih besedah sodelujete v diskusiji.

KREMŽAR: Mi doli na Centru spremljamo delo naših podružnic; lahko pa si mislite, da spremljamo delo v šesti podružnici posebno pozornost, že zaradi poskusne dobe tovariša Petra. Lahko rečemo, da smo zelo zadovoljni z uspehi, ki ste jih dosegli v zadnjem času, zlasti z angažiranostjo vašega programa. Žal pa moramo ugotoviti tudi nekatere nepravilnosti, ki bi jih morda lahko poimenovali kot težnjo po pluralizmu mnenj oziroma liberalizmu. Sredstva javnega obveščanja različnost mnenj, ne morejo pa biti debatni klub, ki bo tehtal za ali proti določenemu razvoju, ki je naši družbi v korist ... Če spravljamo v diskusijo na primer integracijo, smo v bistvu proti koristim delavskega razreda.

PETER: Toda ta misel je prišla iz delavskih vrst.

KREMŽAR: Gre za resnico, ki bo koristila napredku. Ne pa za resnico, ki zavaja. Mi moramo podpirati konstruktivno resnico.

PETER: Vsak ima svojo resnico. Mi smo posredovali resnico, ki živi med delavci in občani ... Objavili pa smo tudi mnenje sindikata.

KREMŽAR: Upam, da me ne boste prisilili, da bi imel zdaj teoretično predavanje o resnici ...

KADIVEC: Nasprotno, zelo radi bi ga slišali.

KREMŽAR: Naj bo, le nekaj osnovnih misli. Resnica je velika stvar, in bi jo bilo bolje pustiti pri miru in delati, kot nam nalaga dolžnost. V razredni družbi je več resnic, oziroma vsaj dvoje - resnica tlačnega razreda in resnica izkoriščevalca. Pri nas pa ni razredov, je samoupravljanje in imamo torej lahko teoretično le eno resnico.

KADIVEC: Teoretično, ja.

KREMŽAR: In prava resnica je tista, ki pomaga razvijati samoupravljanje in vodi k večjim pravicam delavcev.

PETER: Ja, zato pa moramo poslušati, kaj pravijo delavci, kakšna je njihova resnica.

KREMŽAR: Prosim! Komu koristijo te vaše "delavske" resnice, ki nasprotujejo integraciji, ki mečejo slabo luč na občinske može, ki so omogočili temu mestu nogometne tekme ...? Kaj imate od tega? Zato predlagam, da v bodoče premislite, kakšne posledice lahko imajo te vaše oddaje. Prisluhniti nekemu posameznemu delavcu, ki kritizira integracijo kot neumnost, in to dva dni pred referendumom ... to je politična poteza, to je rušenje, dragi moji.

PETER: Toda, kaj ni mogoče, da je lahko ta integracija res napačno dejanje? Kaj delavci morda ne vejo, kaj je prav in kaj ni? Kaj vemo mi to bolje? Kako veste, vi tovariš Kremžar, da je integracija tovarne poljedelskih strojev in tovarne brusov zares pozitivna za razvoj samoupravljanja!

KREMŽARJEVA: No, kako veš, Silvester.

KREMŽAR: No, še ti. Ne vem, zanesem pa se na strokovnjake, ki priporočajo tako integracijo.

KREMŽAR: Radio si ne more privoščiti, da bi se zapletel v diskusijo, kaj je prav in kaj ni. In zakaj iščete prav negativne resnice?.. Zakaj niste v tej vaši oddaji spregovorili o velikih uspehih, ki smo jih dosegli?

PETER: O uspehih! Naši ljudje so že siti uspehov. Trideset let ne govorimo drugega kot o uspehih, tako da je čudno, da nismo že v raj.

- 39 -

KLANDROVA: Mater, zdaj pa ga je!

KREMŽAR: Povem vam le, da v bodoče bolj upoštevajte materiale, ki jih dobite, malo poiščite resnico po naših dokumentih in resolucijah, ne pa pri posameznikih. Lepo je, recimo, da ste udarili po neznanstvenem svetovnem nazoru in propagandi cerkve, toda da je o tem pisal ravno pesnik Strašek, ki je še lani sodeloval v njihovi reviji, kaže na neznačajnost naše kritike.

PETER: Saj nisem vedel.

KREMŽAR: Ja, naivni ste, naivni. In vendar ste verjeli temu pesniku, verjeli anonimnemu delavcu, verjeli nekemu Hadžiavdihu, ne verjamete pa resnici v dokumentih in materialih ... Kaj ta zapisa na resnica ni resnica, če jo vidite črno na belem?

PETER: Toda če se ta resnica loči od one, ki jo govorijo delavci med seboj ...

KREMŽAR: Mene ne zanima, kaj govorijo med seboj ... Povem vam, da bo tudi šesta podružnica poročala konstruktivno o našem razvoju, sicer se bojim, da ne boste dobro prestali poskusne dobe.

PETER: Kaj je to grožnja?

KREMŽAR: Ni grožnja. Le to z neposredno resnico je že v redu ... toda jaz bi ne zanemarjal niti posredne resnice.

PETER: Povem naj, da bomo še naprej prenašali to, kar ljudje res mislijo in ne tega, kar bi naj mislili. Če se bo to ujemalo z vašo posredno resnico, ne vem?

KREMŽAR: Prav. Samo glejte, da ta vaša resnica ne bo destruktivna, kakor je bila včerajšnja. Kajti ne smemo pozabiti, da mora biti resnica tisto, kar nas mora voditi pri delu ... Več nimam povedati.

KADIVEC: Resnica je, resnice ni, resnici dam jabolko, resnico sem srečal na cesti, pri resnici stojim, z resnico nismo zadovoljni...

KREMŽAR: Kaj noriš?

KADIVEC: Nič; samo sklanjam.

PETER: Tovariš, Kremžar, zahvaljujem se vam za diskusijo, sedaj pa prehajam k točki - razno. Prosim ali ima kdo k izvajanju tovariša s Centra kako pripombo.

MATILDA: Jaz. Vprašam mladega direktorja in predsednika Centra, če je dejstvo, da imamo v šesti podružnici najnižje plače posredna ali neposredna resnica. In kdaj naj jih bojo zvišali? In kako dolgo nas bojo zapostavljali?

PETER: Ampak danes ne govorimo o tem.

KREMŽAR: Višje osebne dohodke moramo tudi opravičiti. Dvomim, če jih opravičujemo z oddajami, kot je bila včerajšnja. Toda, da se razumemo, ne gre za to, da bi vi ne smeli pisati in oddajati kritično, gre le za to da je tovariš Peter še mlad in lahko tudi naivno nasede negativnim vplivom ... moj obisk štejte kot prijateljsko mentorstvo ... In obljubim, da bom povprašal tudi za vrednost točke ... tako, da bo moj naslednji obisk bolj prijeten za nas vse ...

KREMŽARJEVA: Jaz pa mislim, da delaj red na Centru ... ne tu ... bomo že sami.

KREMŽAR: Slišiš, moja žena si!

KREMŽARJEVA: Žal.

KREMŽAR: Kako pa govoriš, kaj si se tudi tega navadila od njega? ... Kaj je to tudi kaka nova resnica ..?

PETER: Sestanek je zaključen. Ob devetih se moram javiti na sindikatih.

KADIVEC: Pa dosti sreče.

KREMŽAR: Ne vem, če smo se razumeli.

PETER: Razumeli in hvala za sodelovanje. (gre)

KREMŽAR: Tako nasvidenje, ti pa pojdi z menoj, vse kaže, da se morava tudi midva kaj pogovoriti.

KREMŽARJEVA: Mogoče pa res ... (odideta)

MATILDA: Smrdi, smrdi ...

KADIVEC: Greva, Helenca, na kavo.

HELENA: Nujno ...

KLANDROVA: No, pa hvala vsem, da ste me sprejeli v službo (telefonira) Fonza ... ja, Pohorski dvor ... službeno, ja, kaj pa misliš.

KREMŽARJEVA: Sem prihaja, zato sem prišla prej.

PETER: Ja, kaj naj storim!

STRAŠEK: (vdre) Kaj naj storiš? Najprej boš mene poslušal, potem druge.

PETER: Kaj pa bi ti rad?

STRAŠEK: (mu moli pod nos časopis, Peter ga vzame, Strašek potegne še enega in mu bere na glas) "Samovoljne in avtorske metode dela novega direktorja radia... Ne le, da je v vseh mogočih oddajah, najbolj pa v kritikastri oddaji telefon resnice napadel družbo in njene predstavnike, vedno bolj se je naša podružnica pod novim vodstvom zapirala v svoj krog in onemogočala vsako nasprotno mnenje ..."

PETER: Kaj pa je zdaj to? Kaj si nor? Saj si celo sam sodeloval.

STRAŠEK: Ja, na prvi oddaji. Mojih napadov na tukajšnjega dramatika sploh nisi objavil, raztrgal sem vodstvo razstavnega paviljona, pa tudi nisi objavil ...

PETER: Če pa se je izkazalo, da so to samo tvoja osebna maščevanja. Radio ne more biti kraj za osebne maščevalnosti.

STRAŠEK: Radio mogoče ne; zato pa sem bil na drugih forumih in jim prav tako povedal svoje mnenje o tebi. Pa so rekli, naj se ne razburjam, da si še tako samo na poskusni dobi in da ne boš potrjen. Tako. Pa sem vseeno poslal v Nedeljskega ... Ne morem zamolčati resnice.

PETER: Kakšne resnice, jezen si, ker ti nisem objavil vseh packarij. Še za tisto o verskem tisku mi je žal ...

STRAŠEK : (potegne cigaretno škatlo in si zapisuje na njen hrbet)
A tako, ti je žal, ker sem napadel cerkev ... Se bomo drugod pomenili.

PETER: Ven!

STRAŠEK: Ti, ti boš šel tu ven, če jaz kaj vem ... (odide)

PETER: Preklet hudič, ravno njega je še treba.

KREMŽARJEVA: Saj zato sem prišla. Naj ti povem, da prihaja moj mož s podobnimi pripombami. Danes bomo glasovali o tem, ali si poskusno dobo pozitivno preстал.

PETER: In?

KREMŽARJEVA: Kremžar bo povedal mnenje Centra, mi pa se naj odločimo.

PETER: Kakšno je mnenje Centra, si lahko mislim. In kakšno je sedaj mnenje tvojega moža, si tudi lahko mislim!

KREMŽARJEVA: Ja, ko sem mu povedala, za tisti osmi marec, je vzel pištolo ...

PETER: In zdaj prihaja sem?

KREMŽARJEVA: Čez nekaj minut.

PETER: S pištolo?

KREMŽARJEVA: Ne, z darili.

PETER: Kaj se norčuješ!

KREMŽARJEVA: Res, najprej je rekel, da te bo ubil ... ko pa sem mu povedala, da sem noseča ...

PETER: Kaj si?

KREMŽARJEVA: Noseča.

PETER: S kom?

KREMŽARJEVA: Z dnevom žena.

PETER: Kako se lahko norčuješ ... s takimi stvarmi?

KREMŽARJEVA: Saj se ne norčujem, hvaležna sem ti.

PETER: In kaj je rekel on?

KREMŽARJEVA: Poslušaj! Nikar mi zdaj ti vsega ne pokvari ... Poslušaj, dobro ti hočem in rada te imam ... če ne zaradi drugega, pa zato, ker sem dokazala, da sem normalna, enakopravna ženska, ne pa jalova. Pa tudi sicer si mi bil simpatičen s to svojo ihto za neposredno, čisto resnico. Zato ti povem, da te na noben način ne bi pustili na tem mestu. Saj ni nihče proti resnici, vsi so za njo, povsod to piše, toda vendar moraš spodbujati napredne stvari, ne glede na to, kakšna je trenutna resnica posameznikov. In polno naivnosti je bilo vmes, recimo ta pesnik Strašek in vse ... Saj ti nihče noče slabo, ampak direktorska mesta niso za take kot si ti .. Pojdi lepo nazaj na Center, tam te čaka služba, moj mož pa bo prišel nazaj za direktorja. Saj imam tudi jaz pravico do družine, zdaj ko bova z možem dobila otroka.

PETER: Mojega otroka.

KREMŽARJEVA: Mojega otroka.

PETER: Ne, to bi bila kupčija. Zaradi tega se ne umaknem. Naj odloči kolektiv! In, do konca pojdem v svoji poštenosti ... če boš dobila otroka, potem se loči, poročila se bova kljub vsem razlikam ... otrok mora imeti očeta ...

KREMŽARJEVA: Ljubi bog, si naiven. Midva, da bi se poročila, ti pa jaz. Stara koklja pa pišek, ki mu je komaj perje zraslo. In kaj

je bilo med nama ... kratek stik ... dan žena ... alkohol ...
spodrseljaj ... In zaradi tega naj se ločim?

PETER: Pa kaj bo on, saj ne more biti oče mojemu otroku?

KREMŽARJEVA: Bo pa očim, glavno da mu bo otrok pravil ata ...

Kakšne nesmiselne principe se pa zdaj greš? Mene vidva moška zdaj
sploh ne zanimata ... zdaj se je izkazalo ... zmerom me je žalil,
da sem jalova ... zdaj pa se vidi, kdo je kriv ...

PETER: Tako, izrabila si me, to je bila le preizkušnja tvoje ma-
ternice.

KREMŽARJEVA: Če hošes. Čuj, ne delaj mi zdaj nepotrebnih težav še
ti! Glej, kake podočnjake imam. Celo noč sem imela doma - zakonski
dvoboj, revolucijo. Najprej je vzel pištolo, da bi te ubil, zdaj
ti prinaša darila in zahvalo ...

PETER: Toda, tako ne gre.

KREMŽARJEVA: Tudi on je najprej tako kričal ... Tako ne gre ...

Kako pa naj gre ... Jaz že imam noža, samo otrok nisva imela ...
ti pa potrebuješ prostost za svoje načrte. Sicer pa se z njim
pomeni.

KREMŽAR: (prinese cel kup ovojev in rože) Zdravo ... Viš, najprej
sem te hotel ustreliti ... zdaj pa ti prinašam to skromno darilo
v zahvalo Čakaj, najprej rože ... (ga objame in poljubi)

Hvala, ti Peter.

PETER: Ni za kaj.

KRAMŽAR: Je, je, Saj sva ves čas mislila, da bi posvojila kakega
otroka ... pa se nisva nikdar zedinila ali punčko ali fantka, zdaj
pa bova imela najinega ... no, našega ...

PETER: (ju gleda) Saj sta znorela ... saj smo znoreli. (odnese vse
v pisarno)

KREMŽARJEVA: Ne smeš mu zameriti, to je bil zanj velik šok.

KREMŽAR: No, saj je bil tudi zame velik šok ...

KREMŽARJEVA: Sva rekla, da ne bova vse znova začela. Ti si imel
cele ljubezenske romance, jaz pa le kratek stik ...

KREMŽAR: Tale ščuka pa hiter rep.

(Prideta Klandrova in Klander, ki je ves prerojen)

KLANDER: Zdravo, Kremžar, že spet prevzemaš?

KREMŽAR: O, zdravo ... Si zdrav ..? Kako misliš, prevzemaš?

KLANDROVA: Če pa se povsod govori ...

KREMŽAR: Beži, beži ... to ne gre kar tako, to morate vi prej izglasovati.

KLANDER: Ampak Silvo, stopi sem, stopi sem ... (ga povoha) Si pil? Zjutraj!

KREMŽAR: Ko bi vedel, kako noč imam za sabo. Sem zjutraj ... turško in veliki vinjak ...

KLANDER: Ne delaj tega, veliki vinjak, na vsezgodaj ... ti si ti-pičen delta alkoholik po Jellinekovi lestvici. Samo skrivaš se, v resnici pa si že močno odvisen od alkohola.

KREMŽAR: No, da ne boš ti zdaj nas preobračal. Sicer pa se moram dogovoriti s Petrom ... ostanite tu ... imeli bomo sestanek. (gre)

KLANDROVA: Že komandira. Tako kot prej. Kaj bo prišel nazaj, Katica?

KREMŽARJEVA: Ne vem, mogoče.

MATILDA, KADIVEC, HELENA.

MATILDA: Ste brali, ste brali; pohvala našemu radiu: "Samovoljne in avtorske metode ... Ne le, da je v vseh mogočih oddajah, najbolj pa v kritikastri oddaji telefon resnice, napadal družbo in njene predstavnike ... Podružnica se je zapirala v ozek krog ..." Tako, čakali smo, da nas udarijo od zunaj.

HELENCA: Kdo je pisal?

MATILDA: Pesnik Strašek.

HELENCA: No, saj vemo, kako je z njim. Dokler ga je objavljalo, se je prilizoval.

KADIVEC: In v Nedeljskem, to je brez vsake teže.

MATILDA: Če hočeš kaj vedeti, to berejo ljudje, to, ne pa uvodnikov. Naša stvar je, če bomo to še naprej dopustili.

KREMŽARJEVA: Danes imamo sejo ... Moža so poslali s Centra.

KLANDROVA: Saj sta že notri s Petrom!

KADIVEC: Jaz ne bom govoril proti malemu, to vam zdaj povem.

MATILDA: Jaz pa bom. Poglejte, so se nam plače medtem kaj zvišale, nič. Zapletli smo se v nove kolobocije in težave ... nam je to treba. In kakšen odnos je imel do nas ... Uraden, birokratski. Hotela sem se z njim intimno pogovoriti, pa je rekel, da se bo pogovarjal le službeno ...

KREMŽARJEVA: Tako neroden pa spet ni bil.

HELENCA: In kaj bo z njim, če ga ne potrdimo?

KREMŽARJEVA: Nič, na Centru ga spet čaka služba, ne ravno

direktorska, ampak taka, da bo lahko delal ...

KLANDROVA: Kremžar pa najbrž tudi ne bo hotel nazaj v podružnico s Centra, saj se pri nas nihče, ki gre navzgor, nikdar ne vrne nazaj delat.

KREMŽARJEVA: Kdo ve?

MATILDA: Premislimo, kaj je dobro za razvoj podružnice.

KREMŽARJEVA: Saj bomo imeli sejo. Pa se takrat odločimo.

MATILDA: Klander, pojdiva ... zdaj bo oddaja ...

KLANDER: Ja, s Petrom sva se že zmenila za intervju.

KADIVEC: Kaj, kar danes boš začel delati, saj si komaj včeraj prišel iz bolnice. Upam, da ne boš zdaj nas preganjal zaradi vinjaka.

KLANDER: Poslušaj zdaj moj intervju, in ti bo vse jasno ...

KLANDROVA: Jaz hočem biti poleg.

MATILDA: Gremo hitro posnet, potem bo sestanek ...

Matilda in Klander z ženo grejo v studio!

KREMŽARJEVA: Vesta kaj, danes bomo glasovali ... Moj bi prišel rad nazaj, za Petra pa tako ni ta služba. In polno drugih momentov je še.

KADIVEC: Kakšnih momentov?

KREMŽARJEVA: Boste slišali. Predlagala bom malemu, naj sam raje reče, da se mu ta služba ne zdi primerna, pa bo tu spet mir ...

KADIVEC: Če se pa zdaj še na kaj razumem, pa me tudi vrag. Sicer pa mi dol visi.

KREMŽARJEVA: Smo slišali, ja.

KADIVEC: Kako to misliš?

KREMŽARJEVA: Sam si povedal ... pred tremi meseci. Za dan žena. (gre).

KADIVEC: Kaj je znorela?

HELENCA: O čem pa govori. Ne razumem.

KADIVEC: Jaz tudi ne. Ampak takrat, Helenca, veš ... mogoče sem se te preveč želel ...

HELENCA: Pustiva to, Franc. Mene je še danes tako sram. Bila sva pijana.

KADIVEC: Nekam bova šla, skupaj.

HELENCA: Že nekaj let govoriva tako. Jaz pa čutim, da bo vedno isto ... tvoje kartice ... malo spogledovanja ... ob teh naših praznovanjih ... sicer pa bo vse po starem naprej ... Če bova pijana, si bova mislila, da lahko, potem pa bo spet vse tako ... Tvoja žena, moj mož, otroci ...

KADIVEC: Saj mogoče se da edino tako živeti ... in se tiho varati, da bi bilo lahko drugače, biti tiho tu na teh norih sejah in gledati tja prek, kjer sediš ti ... In pomalem piti ... Ne kakor Klander ... Tudi zato, da piješ, kakor je Klander, moraš imeti korajžo, da se na čisto vse požvižgaš ... mi pa lepo tako pomalem ... zato so njega lahko ozdravili ... nas pa ne bo nihče ...

HELENCA: Franc, ne govoriva o tem ...

KADIVEC: Ta Peter bo spet odšel, moral bo iti. Čudno, vedno, ko kdo odhaja od nas, mi je tako, da bi najraje sam pospravil in nekam izginil. Mogoče je to poraz, toda mislim, da je bolje za malega da gre ... naša voda je zastrupljena ... ni za ščuke. Ne bom glasoval, da naj ostane ... boljše je zanj, da gre ... A midva bi morala iti ...

HELENCA: Vsakega toliko časa govoriva, da bi morala oditi ... Franc, prihodnji teden grem sama za tri dni na seminar, saj veš, v Bohinj ... Pridi za mano ...

KADIVEC: Bom, bom. Si ne boš premislila?

HELENCA: Ne bom.

MATILDIN GLAS: (mikrofon) "Za konec naše oddaje bomo govorili s tovarišem Klandrom, predsednikom pripravljalnega odbora za ustanovitve kluba zdravljenih alkoholikov. Tovariš Klander, kaj je namen vašega pripravljalnega odbora."

KLANDROV GLAS: "Alkoholizem je družbeno zlo. Ob tej bolezni ne trpi samo posameznik, ampak družina in vsa družba. Zato je nerazumljivo, da se v večini primerov družba tako indiferentno vede do tega problema."

MATILDIN GLAS: "Pojasnite prosim, zakaj mislite, da je družba indiferentna"

KLANDER: "Ne bom zdaj omenjal, da se s tem problemom ukvarja vse premajhen krog entuziastov, ne to, da je alkoholizem povezan s tradicijo, saj praznujemo z njim vse od rojstev do smrti; celo najvišji državni voditelji z banketi in zdravicami spodbujajo k

alkoholizmu. Poglejmo samo zdravice ob državnih sprejemih, vedno s kozarcem šampanjca v roki. In to prenaša celo televizija, tako da najširše množice vidijo, kako pijejo državni funkcionarji celo med službenim časom. Ali je potem potrebno še posebej reči, kdo je odgovoren za to družbeno zlo?"

MATILDA: "K boju proti alkoholu se bo v prihodnje vključila tudi naša radijska postaja, ki bo s posebnimi kratkimi oddajami, ki jih bo vodil tovariš Klander opozarjala na družbeno zlo. Sedaj pa nekaj narodne glasbe."

Z mikrofona zaslišimo En hribček bom kupil ...

HELENCA: Saj so čisto zmešani.

KREMŽAR: Kje pa je ta Klander, kaj je nor?

KLANDER: (iz studia) Si slišal, imel bom protialkoholne oddaje. Radio mora vzgajati.

Sedaj se vsi zberejo.

KREMŽAR: Pa kaj ste tu vsi nori ali kaj vam je? Kaj zdaj boš držav-
nike obsodil, da so krivi za alkoholizem ... kaj si nor ... družbe-
nopolitične organizacije, banketi ... ti so krivi za delirije ...
pa tu je potrebno narediti red, v tem radiu ...

KLANDER: Kaj se dereš, neprišteven si ...! Zjutraj si spil veliki
vinjak, sam si priznal.

KREMŽAR: To zdaj ni važno. Važno je, da se tu kar naprej nekaj
namiguje, da je krivda nekje zgoraj za nogomet, za alkohol, inte-
gracijo, resnico ... Še ukinili vas bojo!

telefon

PETER: (dvigne) Ja, tukaj radio, šesta ... komite ... Pa saj nisem
jaz pisal ... To je izjavil Klander ... trezen, prišteven, z njim
se zmenite ... (pokrije slušalko) Tak, zdaj pa imaš hudič absti-
nenčni. Kaj, jutri, ob devetih, ja, če bom še tu ... Zdravo, zdravo
... kar kaznujte. (odloži) No Klander, to si pa pravi čas naredil.

KLANDER: Boril se bom proti alkoholizmu z vsemi sredstvi.

KREMŽAR: Zdaj, ko smo vsi, bi lahko kar imeli sejo.

PETER: Da, sedite. Vsi vemo, zakaj smo se zdaj zbrali. Gre za to,
da se pogovorimo o moji nadaljnji usodi med nami. Pred dnevi so
potekli trije meseci moje poskusne dobe. Po svoje se lahko s po-
nosom ozremo na to obdobje, poskušali smo nekaj novega, nekaj smo
tudi dosegli. Poskušali smo govoriti le resnico, po radiu in med
seboj. Res smo s tem dvignili veliko prahu ... toda malo smo

vznemirili to našo mlako. Toda tako delo ne prinaša pohval, niti višjih plač ...

MATILDA: To pa je res.

PETER: Velikokrat smo bili pri tem naivni, kakor recimo, ko smo pritegnili tistega pesnika ali pa zdaj, na primer ti Klander. In če se boste odločili, da ostanem, tedaj morate prevzeti nase, da boste tudi vi delali to, kar sem poskušal zdaj bolj ali manj sam. Sicer pa prosim, da spregovorite vi.

KREMŽAR: Če dovolite, bi jaz pripomnil samo nekaj besed. Kakor sem že rekel, smo na Centru budno spremljali razvoj podružnice. Z veseljem smo pozdravili vsak uspeh, za spodrseljaje pa smo največkrat rekli, da so rezultat neizkušenosti in mladosti našega Petra. Če ga sedaj potrdite za vedno, pa se veda sprejmete nase odgovornost ... pomeni da gre za zavestno opredelitev. Potem boste sami tudi nosili vse posledice.

Vsi so tiho

PETER: Presekajmo ta molk. Prosim, naj dvigne roko tisti, ki je za to, da ostanem tudi po tej preskusni dobi vaš direktor.

Nihče ne dvigne roke

PETER: Kdo je zato, da odidem?

Nihče ne dvigne roke.

PETER: Kaj torej?

KREMŽAR: Ja, vzdržali so se.

MATILDA: Kaj bomo zdaj brez direktorja?

KREMŽARJEVA: (vstane) Dovolite, kdo je za to, da se vrne Silvo za direktorja! Naj dvigne roko!

Nihče ne dvigne roke

KREMŽARJEVA: Kdo je za to, da Silvo ne more biti direktor?

Nihče ne dvigne roke

KLANDROVA: Ja, kaj bomo pa zdaj.

KREMŽAR: Mislim, da je zadnji čas, da prevzamem besedo, nekaj v svojem imenu, nekaj kot delegat s Centra. Kakor sem prej povedal, bi Center ne sprejel z ugodnim razpoloženjem vesti o tem, da bi tovariš Peter ostal, bilo je več intervencij. Kadrovanje je navsezadnje širša družbena skrb in odgovornost. In kakor ste videli ni nihče glasoval za, da bi tovariš Peter ostal in nihče ni glasoval proti, da bi jaz ne prišel nazaj. In zdaj govorim

osebno kot človek, ne kot funkcionar, kot človek, pa naj povem, da bi se zdaj po svoje rad vrnil nazaj iz prestolnice, zlasti zdaj ko z ženo pričakujeva otroka ... In bi bil kar hvaležen tovarišu Petru, da nama ne dela težav in se lepo vrne nazaj na Center, pač na nižje delovno mesto ... ampak, saj ste še mladi in vse je pred vami ...

KLANDROVA: Kaj si rekel?

MATILDA: Kaj je rekel?

KREMŽARJEVA: Res je, zibali bomo.

KREMŽAR: Končno bom očka ...

KADIVEC: Čestitam, Katica, tako si si želela!

KLANDER: To pa je res novica ... Toda, zdaj pa res nič več alkohola!

MATILDA: Čestitam vama obema ... zdaj tudi ni razloga ... da bi ti Kremžar ne rešil še časti podružnice ... zdaj bi tudi ne bilo prav, da bi bil še naprej od doma, če boš očka.

KREMŽAR: Ja, očka bom.

PETER: Ni res! To ni res, da bo on oče.

KREMŽARJEVA: Kako da ne? Noseča sem in to je važno ...

KLANDROVA: Seveda, to je važno.

PETER: Ta otrok bo moj ... Se spomnite ... za dan žena ...

KREMŽARJEVA: In kaj potem?

KREMŽAR: In kaj potem, glavno, da mi bo pravil ata.

MATILDA: A tako ... nam sporazum, njej pa ... Lep direktor ... Ti nimaš niti moralnih kvalitete, da bi bil med nami. Izrabil je službeni položaj in takorekoč posilil sodelavko ...

PETER: Nič posilil ... In tudi Kremžar ne prihaja nazaj, da bi rešil podružnico, tako se samo dela ... Tudi on ni bil uspešen doli na Centru, pa mora nazaj ... to je resnica ... to je čista resnica.

MATILDA: Spet resnica. Resnica. In kaj smo imeli doslej od te tvoje resnice. Točko vredno nula cela sedem, ja.

KREMŽAR: Tako je kot praviš. In kaj potem?

KREMŽARJEVA: In kaj potem?

KLANDER: Saj res, in kaj potem, če je resnica, kar praviš.

PETER: To je mlaka s krapi ...

MATILDA: Hvala, saj že poznamo lekcijo ...

PETER: Ni var do resnice.

KREMŽAR: Kar sam jo imej.

PETER: Saj jo bom. (gre)

MATILDA: Končno.

KREMŽAR: Vidite, spet smo vsi na kupu ... Klander je tu, zdrav ...

KREMŽARJEVA: Ti si spet med nami ...

MATILDA: Ščuka pa je odšla ...

PETER: Tale ščuka rada ...

KREMŽAR: Kaj bi zdaj o tem?

KLANDROVA: Ti hudir praktikantski ... deloval je za resnico ... naredil pa je otroka ...

KREMŽAR: Katica ... v pisarni je pripravljeno ... prinesi, bomo proslavili.

KREMŽARJEVA: (prinese polno steklenic v naročju) Silvo, darilo pa je pozabil ...

KLANDROVA: Kakšno darilo?

KREMŽAR: Zahvalo, zahvalo ...

KADIVEC: Za trud.

KREMŽAR: (odvija steklenice) Nič zato, bomo že mi izpili ...

HELENCA: Vseeno se mi ne zdi lepo, vsaj poslovili bi se lahko od njega z lepo besedo, kakor smo se takrat od Kremžarja ...

KREMŽAR: Tovariši, spijmo ta, prvi kozarec v njegov spomin. Nič hudega mu nismo storili ... povem vam, da ni bil za tako službo ... ni bil taktik. Prihranili smo mu sitnosti, mogoče celo zapor, ali ne. Bilo je - ni več. Obljubljam, da bom najprej uredil naše dohodke ... sedaj imam boljše zveze na Centru in vem, kako to gre. Samo nobenega nasilja, s taktiko se daleč pride. Prijatelji, to je pot, po kateri hodim. Ni me strah in ni me sram in z jasnim čelom stojim pred vami ... Kdor mi more kaj očitati, naj ne trči z mano.

VSI: Na zdravje!

Le Klander ni pil.

KLANDER: Jaz ne bom.

KREMŽAR: Ti si proti meni?

KLANDER: Ne, ampak sem zdravljen ... Tudi vi, tovariši, alkohol, je družbeno zlo ...

Vsi se mu smejejo ...

Pijejo, hodijo drug za drugim in pojejo "Abrahm'ga sedem sinov, vsi so delali tako" ... delajo razne grimase...

KREMŽAR: Pijte ... ampak o tistem ... no ... očetovstvu ... nobene besede ... Pijmo!

KREMŽARKEVA: Pijmo ... rdečega ... je dobro za mleko ...

KREMŽAR: Pijte, hočem, da vsi pijete ... in pojete ...

KLANDROVA: Veš, možek, saj jaz nisem zdravljena ... (pije)

KLANDER: Družbeno zlo ...

KREMŽAR: Boš povedal na oddaji ...

Norijo, plešejo, le Klander si zgrožen zatiska oči ...

K O N E C